

8/1 תמוז 2.

מזכירות הממשלה

60 שנה

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

יום ב', י"ב באייר התשמ"ד - 14.5.84

נכחו: חברי הועדה - השרים: י. נאמן - יו"ר, מ. נסים, מ. צפורי

נציג ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס

נעדרו: חברי הועדה - השרים: מ. ארנס, פ. גרופר, ז. המר, י. כהן-אורגד, ד. לוי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, ר. ויץ, ע. לוינסקי, מ. ריבלין, א. כץ, א. תבין

מ. דקל	- סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ת. גריזים	- המנהל הכללי, משרד המדע והפיתוח
ר. פרבר	- המנהל הכללי, משרד התיירות
ס. אלדור	- משרד הבינוי והשיכון
א. אריאל	- משרד המדע והפיתוח
מ. ארן	- משרד ראש-הממשלה
א. בבאי	- מינהל מקרקעי ישראל
ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
א. בראון	- משרד הבטחון
ד. ברקוסט	- משרד התיירות
י. דקל	- הסוכנות היהודית
ר. חקלאי	- משרד האוצר
ש. יהלום	- משרד החינוך והתרבות
ד. לב	- לשכת שר המדע והפיתוח
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
י. נהרי	- מינהל מקרקעי ישראל

./אל"מ

בפרוטוקול זה 66 דפים.

1-26 3.1.84
26-43 1.5
43-58 3.8
58-60 5.2

אל"מ ד. סתו - משרד הבטחון
א. צור - לשכת סגן שר החקלאות
לעניני התיישבות
א. שבות - משרד המדע והפיתוח
א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום :

- הת/47. הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית מיום ט' בניסן התשמ"ד (11.4.84) - התייחסויות מטעם היועץ המשפטי לממשלה ויו"ר ההנהלה של ההסתדרות הציונית העולמית
- הת/48. סף המדבר
- הת/49. הרחבה של יישובים אשר אושרו על-ידי הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית: הוספת מינהל מקרקעי ישראל לרשימת הגופים המקצועיים המאשרים
- הת/50. קדומים: - פרויקט תיירות
- הת/51. מגדלים: - איזרוח מאחז
- הת/52. חכלילי (סינדס זיו): - הקמת יישוב קהילתי
- הת/53. ביצוע החלטות הועדה להתיישבות: - הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית.
- הת/54. אתרים ליישובים במרחב המטרופוליטני של ירושלים - לגרעין "אדם" וגרעין "אביר יעקב".
- הת/55. הקצבות משרד המדע והפיתוח לחברות לפיתוח איזורי
- הת/56. יערית ונריה: - הקמת יישובים חדשים
- הת/57. ב י ת " ר

הת/47. הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית מיום ט' בניסן התשמ"ד

(11.4.84) - התייחסויות מטעם היועץ המשפטי לממשלה ויו"ר ההנהלה של

ההסתדרות הציונית העולמית.

השר י. נאמן:

אני רוצה להודיע שני דברים לפני שאנו נכנסים

לנושאים השוטפים:

האחד, חברי הועדה זוכרים את הופעתו של פרופסור

רענן וייץ, ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, שקיבל כאן בישיבה את רשות

הדיבור על סמך טעון לא נכון, הכריז הכרזות שלא תאמו את המציאות לגבי 3 הישיבות

הקודמות שהיו אז, שעסקו בבקעת הירדן, מעקב וכו'. הוא טען שזה "חאפ" ומיד אח"כ,

עשה מזה בתקשורת סיפור שלם וגם הודיע, שהוא חושב לבלתי חוקי את העובדה שהיה פה

רק שר אחד והוא פנה בענין זה ליועץ המשפטי לממשלה.

רציתי בענין זה להודיע, שהיועץ המשפטי לממשלה

הסמיך אותי להקריא בפני הועדה את מכתב התשובה.

השר מ. ציפורי:

זה ידוע, יו"ר הועדה לא צריך שום הסמכה.

השר י. נאמן:

אני יודע ואתה יודע, אבל הציבור הישראלי לא

יודע. זה היה בטלביזיה, זה היה בכל כלי התקשורת ובכל המקומות - שהוא ערער מפני

שהיה פה רק שר אחד.

השר מ. ציפורי:

הוא יכול רק לנזוף בשרים שלא באו.

השר י. נאמן:

על זה כתב היועץ המשפטי לממשלה - י"מר וייץ הנכבד, אני מאשר קבלת מכתבך מיום 11 לאפריל. תקנון הממשלה קובע בסעיף 29, כי: "ישיבות ועדות השרים יהיו בכל מספר משתתפים". כמובן שהיו"ר, בכל אופן, צריך להיות, בלעדיו זה לא הולך. אבל מעבר לזה, זה הכל. על זה ענה היועץ המשפטי לממשלה. הייתי רוצה, שאח"כ ינתן לזה פרסום, כי אף אחד לא ענה לענין וכך היה הסיפור.

שנית, התלוננתי בפני יו"ר הסתדרות הציונית, מר אריה דולצין, על התנהגותו של פרופסור וייץ וקיבלתי מכתב שגם אותו אני רוצה להקריא פה. הוא כתוב אלי:

"שלום רב,

הנדון: הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית

העולמית

הנני מאשר קבלת מכתבך מתאריך 29 באפריל, כז' בניסן התשמ"ד. הצטערתי לקרוא על התנהגותו הבלתי מכובדת של הפרופסור רענן וייץ.

(שלום אורן מקול-ישראל נכנס על מנת להקליט את תגובת השר יובל נאמן על דברי פרופסור רענן וייץ).

מר מ. דרובלס:

סליחה, אדוני היו"ר. אני מבקש, אם זה אפשרי, שזה לא יהיה בכלי התקשורת. זה נושא פנימי של הועדה.

השר י. נאמן:

לא, זה לא נושא פנימי, כי מפה, מהשולחן הזה, הלך רענו וייץ לתקשורת.

השר מ. ציפורי:

אחייך תצא לעיתונאים.

השר י. נאמן:

אני רואה את החלק הזה כפתוח.

מר מ. דרובלס:

כן, אבל לא מגיע לתת כל כך הרבה פרסומת לדבר כזה, שיש לו כל כך מעט חשיבות.

השר י. נאמן:

אבל יש חלק אחר שרציתי לומר אותו. אני, בכל אופן, רציתי להקריא פה את תשובתו של היועץ המשפטי לממשלה על התלונה של רענו וייץ, שקיבל פה את רשות הדיבור ללא רשות, למעשה בטעון מופרך. בשעתו, רענו וייץ, בישיבה בחודש אפריל, ביקש את רשות הדיבור על סמך טעון מופרך. הוא קיבל את רשות הדיבור, העלה טענות לגבי 3 הישיבות הקודמות של הועדה הזאת, טענות בלתי מבוססות, שסתרו את העובדות, כי הישיבות עסקו בבקעת הירדן, במעקב ובכמה ישובים בכל חלקי הארץ. הוא עצמו ישב באותן הישיבות ולא העיר שום דבר. לאחר מכן, הוא מצא את הצורך לעשות את התרגיל הפוליטי הזה והלך לתקשורת בטענות שיש פה "חאפ"

וגם בטענה, שהישיבה נראית לו בלתי חוקית, כי יש בה רק שר אחד, דהיינו, היו"ר. על כך הסמיר אותי היועץ המשפטי לממשלה, לקרוא את מכתב התשובה שלו. המכתב הוא מה-12.4.84. הוא אומר: "מר וייץ הנכבד, אני מאשר קבלת מכתבך מיום 11.4.84. תקנון הממשלה קובע בסעיף 29, כי ישיבות ועדות השרים יהיו בכל מספר משתתפים." חתום, יצחק זמיר, היועץ המשפטי לממשלה.

אני רוצה גם לקרוא מכתב שקיבלתי מיו"ר ההסתדרות הציונית מר אריה דולצין. המכתב כתוב אלי. הוא מה-6 במאי: "הנני מאשר קבלת מכתבך מתאריך 29 באפריל. הצטערתי לקרוא על התנהגותו הבלתי מכובדת של פרופסור ר. וייץ בישיבת הועדה. ההנהלה הציונית מורכבת מקואליציה מקיר לקיר של כל המפלגות הציוניות, ולפיכך, אין באפשרותנו למנוע דעות שונות, בנושאים שונים, ובמיוחד בנושא ההתיישבות. יחד עם זה, ברצוני להודיע, שמקובל עלינו, שמיקום הישובים שמעבר לקו הירוק הוא עפ"י מדיניות ממשלת ישראל. כך נהגנו תמיד ואין ספק, שזו תהיה גם עמדתנו בעתיד." חתום אריה דולצין.

עוד לפני שאנו נכנסים לנושאים השוטפים של עבודת הועדה, אני רוצה גם לומר משהו ביחס לדברים המתרחשים בימים האחרונים. בימים האחרונים, בקשר עם הארועים הקשורים בטרור, נוצר גל של השמצה כנגד ההתיישבות היהודית מעבר לקו הירוק. אני רוצה להודיע, שממשלת ישראל גינתה את הטרור, מגנה אותו ותגנה אותו. יחד עם זאת, אני רוצה לגנות את ההשמצה שכורכת מעשים של יחידים עם ציבור שלם. יש היום ביהודה, שומרון ועזה כ-40 אלף יהודים ואם יש כמה עשרות (אפילו לא כמה עשרות, אולי בקושי שתי עשרות, גם זה איננו יודעים, כי עוד שום דבר לא נחשף לציבור, הכל בא מפי הדלפות בתקשורת), לא יתכן, שציבור שלם יועמד במצב של מואשם בקשר עם מעשיהם של יחידים, יהיו מי שיהיו. ההתיישבות תמשיך. הציבור שבהתיישבות עושה את המעשה הציוני ב-ה' הידיעה ואין שום דופי בציבור הזה גם אם יש בו שוליים שהם שוליים שמחוץ לחוק וכולנו מסתייגים מהם.

הת/48. סף המדבר

השר י. נאמן:

אנו נדון היום במספר נושאים, במספר ישובים, אבל יש שני דברים קצרים, שאני רוצה להקדים. אחד מהם קשור בנוכחותו של מנכ"ל משרד התיירות, שאני מכיר אותו כאורח כאן.

לפני כן, רציתי להעיר לפרוטקול של הישיבה הקודמת. בפרוטקול של הישיבה הקודמת, במסגרת התאור של המפעלים בכיכר יריחו, נשמטו הדברים שאמרתי ביחס לסף המדבר. אני מבקש לתקן ולאזכר את אותו מתקן, שהוא מתקן שתעשה בו גם עבודה של מעין ביה"ס שדה לגבי אזורי המדבר, בתאום עם המשרד שלנו וגם יהיה בו אספקט תיירותי או אחר, שפחות נוגע לנו ישירות, שימצא בסביבה של ורד יריחו, במקום שתואר בשעתו.

מר י. דקל:

אבל אנו אמרנו שזה לא ישוב.

השר י. נאמן:

זה לא ישוב, אבל הזכרתי אותו והוא נשמט.

מר מ. דרובלס:

אני מציע שזה לא יהיה במסגרת ההודעה, כי לדבר

הזה יש לחטיבה להתיישבות מה להגיד.

השר י. נאמן:

זה היה בישיבה הקודמת. אם אתה זוכר, מתי, אנו מנינו את כל המפעלים השונים וכל מה שהתרחש בכיכר יריחו.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, היות ואני מבין, שיש כוונה למסור את הדבר הזה להפעלה לאנשים מסויימים, לדעת החטיבה להתיישבות, מתפקידנו, לדאוג לפרנסת אוכלוסית הקבע שיושבת שם בסביבה. לפיכך, אנו חייבים לבדוק בסקר כללי את כל אמצעי היצור שנמצאים בסביבה ולקבוע, שכל אמצעי היצור שנמצאים בסביבה, הם קודם כל, בראש וראשונה, עבור אוכלוסית הקבע. בהצעה זו, כפי ששמעתי, יש כוונה לכוון לשם אוכלוסיה, שלא יושבת, דרך קבע, בסביבה זו.

לכן, אני אומר, שאנו נהיה בעד פיתוח אתרי התיירות. אנו רוצים לפתח את התיירות עבור האוכלוסיה שיושבת שם והיא זו של ורד יריחו.

השר י. נאמן:

אנו כתבנו את התנאי, שזה צריך לספק פרנסה לאוכלוסיה המקומית, לכן אני הצטערתי שזה לא הופיע שם. כללנו זאת במסגרת הדברים שאנו תובעים מהם. אנו תובעים מהם, בדיוק, את התנאי הזה.

מר מ. דרובלס:

פרנסה זה דבר שונה קצת. לא יכול לשבת אדם בורד יריחו ולעבוד אצל בעל בית אחר, שישלם לו עבור יום עבודה, משום שההוצאות הכלכליות ואחרות שם הן פי 3 מאשר באזורים אחרים. לכן לא ישב שם אדם וילך לעבוד כשכיר באותו מחיר כפי שעובדים בתל-אביב או במקום אחר.

מר א. בראון:

זה בלוף אחד גדול. זו מלחמה של יהודים

ביהודים.

מר מ. דרובלס:

אני מבקש מעוזר שר הבטחון, קודם כל, לנסות לבחור במילים קצת יותר פרלמנטריות. שנית, אני מודיע לפרוטוקול, שאני דובר אמת ומי שמטיל ספק בכך, אני מבקש ממנו שיוכיח זאת. לכן אני מוחה, בכל תוקף על ביטויים כגון: "זה בלוף אחד", לגבי מה שאומר ראש החטיבה להתיישבות.

מר א. בראון:

אני מתנצל.

מר מ. דרובלס:

אני מבקש, אדוני היו"ר, שירשם בפרוטוקול, שהחטיבה להתיישבות מבקשת ליעד את האתר הזה וכל האמצעים האחרים, בראש וראשונה, עבור מתיישבי האזור. אם לא נוכל לנצל אותו עבור מתיישבי האזור, נודיע ונקדם בברכה כל גורם אחר שיכנס.

השר י. נאמן:

אני רוצה לומר משהו. אני לא רוצה לחדש פה היום את הדיון של הישיבה הקודמת. אבל בישיבה הקודמת דנו בעקרונות האלה. קבענו שאנו מעוניינים גם ביזמי חוץ, כי בלעדיהם הישובים האלה לא מקימים את זה. אנו גם רוצים, שיזמי החוץ יביאו בחשבון שאת העבודה יצטרכו לעשות הישובים. לכן, אנו קובעים את העניין. אנו לא נעקב מפעלים.

מר מ. זרובלס:

יש לנו דעה אחרת. אדוני היו"ר, הועדה המכובדת הזו, עד כה לפחות, לא עסקה במפעלים כלכליים, ואני מבקש, להבא, שגם כן תנהג בהתאם לכך. במפעלים כלכליים עוסקים הגורמים אשר נוגעים לכך. אם אנו גם כן נתחיל לתכנן כל מפעל כלכלי ומי יקבל אותו, דומני, שנחרוג קצת מהמסגרת. אבל מתפקידו של היו"ר לקבוע במה הועדה הזו תעסוק. והיה אם היו"ר, בכל זאת יקבע, שאנו צריכים לדון למי ימסרו מפעלים כלכליים, אני מביע דעה מטעם החטיבה להתיישבות ואני מבקש להודיע לוועדה, כי החטיבה להתיישבות מבקשת לעצמה את אתר התיירות הזה ואת כל אמצעי היצור שישנם בסביבה עבור אוכלוסית הקבע שיושבת במקום. את זה אני מבקש לרשום בוועדה. זו הודעתה של החטיבה להתיישבות.

בהתאם לכך גם, נבקש מהממשלה, לבצע את המדיניות הזאת, כי היא החליטה, שבראש וראשונה, כל אמצעי היצור שישנם בסביבה, הם עבור אוכלוסיית הקבע. אבקש ביצוע ההחלטה הזו של ממשלת ישראל.

השר מ. ציפורי:

אבל מתי, תהיה לך התנגדות אם משקיע ישקיע בזה

במקום כספי הציבור?

מר מ. זרובלס:

המשקיע לא משקיע זאת במקום כספי הציבור. הוא בא ומבקש כספי ממשלה וכספי ביטוח. אני יודע לעשות את אותו הדבר שהמשקיע יודע לעשות עבור המתיישבים, כשקודם כל, זכות קדימה למתיישבים. אם היה בא גורם ומביא כסף משלו, הייתי מקדם אותו בברכה.

השר י. נאמן:

זה בדיוק זה. הוא בא עם כסף שלו. ואני רוצה

להקריא מה שהחלטנו בפעם הקודמת.

מר מ. דרובלס:

סליחה, אני רוצה להודיע עוד משהו, עוד לא

גמרתי. הודעתי גם בישיבה הקודמת, בצער רב, שנמסרה קונססיה על שטח לגורם פרטי,

באזור שאנו מדברים עליו, ששמו "מטאורה". לפי דעתי, גם את השטח הזה היינו

צריכים עבור מתיישבים בסביבה.

השר י. נאמן:

מאיפה הייתם לוקחים כסף להשקעה?

מר מ. דרובלס:

מאותו מקור משם "מטאורה" לקחו. מאותו מקור

ובאותם התנאים. ואני חושב, שאם מדובר על אותו מקור ואותם תנאים, זכות קדימה,

קודם כל, למתיישבים אשר יושבים שם ב-40 מעלות בצל ולא לכאלו שיושבים באזורים

קרירים ויורדים לשם רק על-מנת להרוויח עוד קצת. זו קודם כל זכותנו. לכן, אני

מצטער מאוד, שהועדה הזו חרגה מהמסגרת שלה ומסרה לחברת "מטאורה" שטח שצריך

להוות אמצעי קיום עבור מתיישבים - וזו כבר עובדה קיימת. אני מתנגד לכך ואני

מבקש שירשם, שאין להמשיך בשיטה הזו של "מטאורה" ולא להחליט כאן על מסירת אתר

התיירות הזה לכל גורם שהוא, אלא אם החטיבה להתיישבות לא תהיה מסוגלת להפעיל

אותו וזה יתואם עם החטיבה. אז נסכים לכך.

בראש וראשונה, קודם כל, מגיעים כל אמצעי היצור

לחטיבה להתיישבות.

השר י. נאמן:

אני רוצה להקריא את הפרוטוקול מהישיבה הקודמת ואח"כ אתן את רשות הדיבור לסגן שר החקלאות. כתוב כאן בסעיף 3: "היזמים יתחייבו בהסכמים, א. לפתח את החוף ואת המתקנים לשהות יום, בשלב ראשון, ומתקני איכסון בשלב שני. ב. להעסיק ולשתף במתקני הנופש, על כל שלביהם, את תושבי האזור בלבד (ישובים של המועצות האזוריות מגילות, בקעת-הירדן, מטה-בנימין והמועצה המקומית מעלה-אפרים)". "זו החלטה ברורה, שישנה וכתובה, כך שאנחנו הלכנו בהתאם לאותו עקרון, בדיוק. ברשימת הנושאים שהוזכרו כאן נשמט הנושא הזה, אבל עשינו את הדיון הזה וקבענו את העקרון שאתה קבעת אותו.

מר מ. דרובלס:

למה שלא יכנס לכאן מה שהודעתי בקשר לזה. לפי החלטה זו, המתיישבים שלנו יהיו חוטבי עצים ושואבי מים. לכן אני מודיע, שהמתיישבים שלנו לא יהיו חוטבי עצים ושואבי מים. המתיישבים שלנו הם אנשים אידיאליסטיים, אשר נענו לצו השעה של ממשלות ישראל והלכו להתיישב היכן שהלכו להתיישב. על הוצאותיהם ואחזקתם, הם לא יכולים להיות שכירים במפעלים של אחרים. המתיישבים שלנו, בעצמם, יפתחו את המפעלים האלה ומהם הם יתקיימו. לכן ההודעה שהקראת, אדוני היו"ר, אינה מתאימה למתיישבים שהחטיבה להתיישבות מיישבת אותם. המתיישבים השייכים למועצות האלה לא יוכלו לבוא ולעבוד שם כשכירים, כי לא יהיו, לא ימצאו אנשים כאלה. לבסוף מה שיהיה, שיבואו לשם לעבוד לא יהודים. זאת אומרת ההחלטה. מכל מקום מקום, ישנה החטיבה להתיישבות, אשר מתמחה ביישוב יהודים במקומות שיש צורך בכך. אני מבקש להסמיך את אותו הגוף או להחליף אותו ולאפשר לו להמשיך למלא את תפקידו. אם הוא אינו ראוי, נא להחליף אותו, אבל אני רואה בכך אי אמון לגוף הזה, אני מצטער.

השר י. נאמן:

ז"א, שהמחלקה להתיישבות מתנגדת בכלל להשקעות פרטיות ביהודה ושומרון? אח"כ הממשלה תצטרך לשלם. אני מודיע, שזה בניגוד גמור למדיניות הממשלה.

מר י. דקל:

מי שילם את ההשקעות הפרטיות האלה, אדוני היו"ר? בנק טפחות זה גוף פרטי? בנק לאומי זה גוף פרטי?

השר י. נאמן:

אם אתה שואל אותי לגבי סף המדבר, אני אגיד לך בדיוק - הבחור קיבל את הפיצויים שלו על פיננסי סיני, בגלל זה שהוא עשה זאת בסנטה-קטרינה ואת זה בדיוק הוא רוצה להשקיע שם.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר - המחלקה להתיישבות והחטיבה להתיישבות מבקשים דבר אחד - זכות קדימה בפיתוח כל אמצעי היצור בסביבה עבור המתישבים.

מר א. בראון:

יש להם, הם קיבלו, הם התחילו לעבוד.

מר מ. דרובלס:

אני מודה לך על שאתה עוזר לי. אני לא ביקשתי את

עזרתך.

מר א. בראון:

אני לא רוצה לעזור לך, אני רוצה לעזור לציבור,
שלא יתקבל פה רושם לא נכון. החטיבה להתיישבות קיבלה שטח הכי טוב שיכול להיות,
שאפשר לפתח בו מה שרוצים.

מר מ. דרובלס:

מי אתה שתקבע שהוא הכי טוב?

מר א. בראון:

לא אני קבעתי, הם קבעו את זה. את השטח הכי טוב
קיבלו המשקים, הכי טוב, אלא שהם לא עושים כלום, כי אין להם כסף.

השר י. נאמן:

אני מבקש לשמור על רמת דיון מתאימה. אני רוצה
לומר, שהנושא הזה של סף המדבר תואם והיה סיור בשטח עם נציגכם.

מר י. דקל:

האיש בא לגור באזור?

השר י. נאמן:

הוא יגור באזור, בוודאי.

מר י. דקל:

איפה הוא יגור?

השר י. נאמן:

אינני יודע בדיוק, אבל באזור. בוודאי שיגור
באזור. זה אדם שישב בסנטה וגר בסנטה.

מר מ. זרובלס:

איפה הוא יגור באזור?

השר י. נאמן:

במקום עצמו, במתקן.

מר מ. זרובלס:

אין במקום עצמו איפה לגור ולא נקבע שהוא יגור

שם.

השר י. נאמן:

אם אתה רוצה, נקבע את זה כתנאי, שהוא יגור שם.

מר מ. זרובלס:

אם הוא יגור שם, העקרון שזה עבור מתיישבי האזור

חל גם עליו.

השר י. נאמן:

בסדר.

מר א. בראון:

זה רוסיה מה שאתם עושים פה.

מר י. זקל:

אורי, הדימויים לא הכרחיים.

מר מ. זקל:

אנחנו מדברים כאן על עקרון ואנו מדברים על מציאות. לדאבוני, יש היום סתירה בין העקרון ובין המציאות. העקרון הוא, שלמתיישבים שגרים במקום יש זכות קדימה לגבי כל מפעל כלכלי שאפשר לפתח אותו. שהמחלקה להתיישבות, משרדי ממשלה וכו', מכספי ציבור, יכולים לפתח אותו. ישנה מציאות מסויימת, ואני מתפלא על חברי שמתעלמים מהמציאות. המציאות היא, שלמדינת-ישראל אין כסף להשקיע בכל מיני פרוייקטים. אז ברמת ההשוואה, כאשר יש פרוייקט וכספי הציבור, או הכספים המגיעים, ציבוריים וסמי ציבוריים, באים מאותו מקור, תמיד יש זכות קדימה למחלקה להתיישבות. כאשר זה אינו קיים, אז אנו לא יכולים להרשות לעצמנו את הלוקסוס שלא לעשות שום דבר בגלל העקרון. לכן, בואו נעמיד את הדברים האלה במבחן, אם המחלקה להתיישבות מסוגלת לעשות זאת - יש לה זכות ראשונים. אם היא לא מסוגלת, אי אפשר להטיל על זה ווטו. לנימוק שבנק טפחות ובנק לאומי זה גם כן כספי ציבור, אז אני גם קצת מבין בכסף, אבל אני מבין את הנימוק.

השר י. נאמן:

אני רוצה להוסיף רק, שזה לא רק כסף, זה גם מידע. יש איש שמומחה למדבר, שהוא יעשה את הדבר הזה.

מר מ. זקל:

אני כרגע לא מדבר על האדם, אלא על העקרון. העקרון הוא, שזה מגיע, ראשית כל, לאנשים שגרים במקום. אם למדינת ישראל, למערכת, למוסדות הציבור אין כסף, אין זה אומר, שאנו יכולים להרשות לעצמנו את הלוקסוס הזה ולא לפתח את המקום מפני שאין כסף. גם המחלקה יודעת את זה. לכן, כל דבר אפשר להעמיד למבחן מעשי מידי - המחלקה יכולה להרים את זה, לטפל בזה, שהיא תטפל בזה וזה יהיה למתיישבים במקום. אם היא לא מסוגלת לעשות זאת, אז מדינת ישראל תעשה זאת בשביל הציבור, גם ע"י יזמים פרטיים.

התפיסה שרק המוסדות עושים את הדברים האלה, בכלל

לא מקובלת עלי. בשבילי כל יהודי שגר בתל-אביב ויש לו מפעל במעלה - אפרים - ואני מדבר על מקרה קונקרטי - הוא מאוד, מאוד מכובד, למרות שהוא גר בתל-אביב. הלוואי והיה גר במעלה-אפרים. יהודי שיהיה לו מפעל, שיתן תעסוקה ל-10 איש, יפתח את האזור ויגור בירושלים, בהחלט מקובל עלי. הייתי מעדיף לוא היה גר בורד יריחו, אבל אם הוא לא גר בורד יריחו, הוא עדיין לא עשה פשע גדול מדי. לכן הויכוח לא מובן לי, אלא אם יש מתחת לפני השטח דברים שאינני יודע, או אינני מבין אותם.

השר י. נאמן:

אולי אפשר לקצר את הדיון. נאמר עיי יהודה, אני חושב, שאם הוא גר שם, אז הוא תושב המקום. אפשר להתנות את התנאי הזה.

מר מ. דקל:

לא צריך להתנות את התנאי הזה.

מר ר. פרבר:

אני לא ידעתי שהנושא הזה על סדר היום, אבל במקרה הנושא עלה ויש לי מה לומר. אני חושב שהדברים חשובים, אולי לא ידועים. כפי הנראה, יש פה מערכות שפועלות במקביל. אני מבין שמדובר בפיתוח התיירות בתחום קליה, בצפון ים המלח.

השר י. נאמן:

לא, היה מדובר על כך בפעם הקודמת. אלה שאריות

הויכוח.

מר ר. פרבר:

כי שם יש סוגיה דומה מאוד למה שהוצג פה.

השר י. נאמן:

אני יודע, "מטאורה" וכו', אלו שאריות הויכוח

מהישיבה הקודמת.

מר י. דקל:

יש כאן ענין עקרוני. כדאי אולי להסביר כמה דברים. את הפליאה הגדולה ביותר אני יכול לומר על דברי סגן שר החקלאות. אנו דיברנו על בלעדיות לתושבי האזור, כשמדובר על אמצעי יצור שהם מקומיים. לא מדובר על מפעל תעשייה שצריך ליבא אותו. אם מפעל תעשייה קשור בחומר גלם מקומי, זה תופס. אנו מדברים על אמצעי יצור, שהם מקומיים. והם, כמו מיניראליס, מכרות, תיירות, דברים שהם מקומיים. צריך לפתח אותם לרווחת המתיישבים באזור. אנו חושבים, שבכל מקרה, אפילו אם אין להם אמצעים, צריך להציע, בראש וראשונה, לחפש שותפות עם מישהו שיכול להשקיע את הכסף ולא לעשות כפי שנעשה.

לכן, צריך להציג את הענין בצורה כנה ואחייב להתווכח עליו בחום. בשום פנים ואופן לא יתכן מצב, שכל גורם שיש לו טיפה סמכות או חלק מהסמכות שהממשלה העניקה, יעשה כאילו הוא לבדו. אנו, לפחות, לא נוהגים כך. אנו כשאנו עושים איזה שהוא מעשה בתחום ההתיישבות, אנו עושים מאמץ עליון לתאם עם כל מי שיש לו יד ורגל, בכל קטע שהוא של הסמכות שהממשלה העניקה.

השר י. נאמן:

בנושא הזה התאום היה איתכם. פיפקה יצא עם

המשלחת.

מר י. דקל:

לכן, אני מתלונן על כך, שנעשו שם מעשים שלא נקטו בדרך הזאת. לא ניסו לתאם, בטענה שזה לא תחום פעולה שלנו, זו יוזמה פרטית ואנו עוסקים ביוזמה ציבורית. גם כשיוזמה פרטית מעורבת בענין, יש מקום להדבר.

השר י. נאמן:

בענין סף המדבר, הסיור בשטח היה עם פיפקה, שהוא

סגן שלר.

מר מ. דרובלס:

פיפקה היה שם, שמע, אבל לא הביע דעתו. לא סוכס

דבר. בררתי זאת איתו.

מר י. דקל:

האיש של סף המדבר יהיה ברוך אם ינהג כפי שנהג בסיני - הוא גר שם, הקים שם מפעל, כי אמצעי היצור היה קשור במציאות של סנטה קטרינה, זה לא שהוא בא עם מפעל ממקום אחר. אותו הדבר כאן, יבורך אם הוא יבוא להתיישב. ואם הוא יביא איתו יזמה וגם הון, אז מי יעמוד בדרכו? אם צריך להביא אדם הון בתחום של אמצעי יצור מקומי, לא מיובא, ייטב אם יובא לידיעת כל מי שעוסק בכך, לפני שמסתבכים בהתחייבויות, לפני שנותנים אופציות ולפני שמחלקים זכויות, שיבדוק אם הוא יכול להתיישב באזור, ואם לא, יחפש לו אפשרות לבנות שותפיות ולהקים תאגידים כאלה, כדי שהתנאים לא יהיו כאלה, שעובדים מקומיים יחפשו איך לא לעבוד שם. כי בינינו לבין עצמנו, הענף הזה אינו משלם שכר עבודה גבוה במיוחד. האנשים שגרים שם, יום, יום, קמים בבוקר, עולים על מכוניות ונוסעים לעבוד בירושלים. אז ניצור כאן דו-סיטריות - אחד יבוא מירושלים להקים את המפעלים, מפני שהוא יזם, והשני שגר באזור, שאנו רוצים לדאוג שיפסיק לנסוע לירושלים, יסע לירושלים. לכן אני ממליץ, שבמקרה הקונקרטי, נתנה שהוא יגור

באזור. הוא יכול להיות חבר בישוב הקהילתי הסמוך, או במעלה-אפרים.

השר י. נאמן:

נתנה בזה שישב שם.

מר י. דקל:

עוד הערה אחת בקשר למעלה-אפרים. אנו חושבים, שכל מפעל תעשייה שבא למעלה אפרים, רק יוסיף אנשים נוספים לבקעה. אך אין הדיון של מפעלי תעשייה במעלה-אפרים כדיון מפעלי תיירות באזור יריחו או ים-המלח.

השר י. נאמן:

לא ברור לי למה, אבל לא כדאי שנעסוק בויכוח הזה

כאן.

מר א. בראון:

אני רוצה לומר משהו - אנחנו, סה"כ, האנשים שעוסקים בהתיישבות בשנים האחרונות, עשינו הרבה דברים בדיוק באותה שיטה ואותה צורה כמו בצפון ים-המלח וסוף המדבר. עשינו כך (וזה לא אני) את אזור התעשייה באריאל, כן תאמנו או לא, יותר או פחות, עם הישובים, עם היזמים הפרטיים, עם המוסדות הממלכתיים. אותו הדבר עשינו בקרני שומרון. אותו הדבר, בדיוק, היה בצפון ים המלח. 7 שנים אני דוחף - ייתקומו כבר, תעשו את החוף הזה, תתחילו לפתח זאת, את צפון ים המלח, את כל נושא יריחו, זו תעסוקה לישובי בקעת הירדן. 7 שנים אומרים לי שיש תכניות. אני אומר זאת במלוא האחריות. מאז שבאתי לעבודה בתפקיד שאני ממלא אותו. עד שלפנ שנתיים, או לפני תקופה מסויימת, כשראינו שהעניין לא זז ולא מתקדם, באו יזמים פרטיים ואמרו: "יש לנו הון". אני לא אומר, שהם לא יקבלו סיוע ממשלתי. לא אמרתי זאת. "אנו מתחייבים להעסיק את תושבי האזור. אף ערבי לא יעבוד אצלנו, רק יהודי". דרך אגב, גם בדרום ים-המלח, יש מלונות שעובדים בהם רק יהודים.

אנו רוצים להתחיל להקים את האזור. בחרנו מקום שלא יפגע בישובים, שאין שם קונססיה לישובים. שהישובים לא התחילו לפתח שם. נתנו להם זאת. הם השקיעו שם מכספם, את כל הכסף שהשקיעו עד היום. בשלב מסויים באו הישובים עם הסוכנות היהודית. דנו איתם, נתנו גם להם, עשו תכנית מתאר. יחד עם כל המוסדות, לא אנו עצמנו עשינו זאת. עם כל המוסדות, התחילו לעבוד. אח"כ הפסיקו את העבודה. שאלנו - למה? אמרו שאין כסף. רק בשבוע שעבר הם היו אצלי ושאלתי - "למה אתם לא ממשיכים, למה אתם לא עובדים?" אני רק אומר דבר כזה - בלי פיתוח מהיר אנו לא נשיג את הפיתוח של צפון ים המלח. אנו עומדים היום בפני תקופה קשה. תסלחו לי שאני אומר זאת, אבל אני יודע על מה דנים היום ברבאט. אנו צריכים לדחוף את הפעילות שם לכל בקעת הירדן, על-מנת לפתח את האזור, על-מנת להביא תעסוקה למתיישבים.

דרך אגב, נסענו בסיור יחד עם הסוכנות היהודית לסף המדבר, נסענו לורד יריחו, למתיישבים. דיברנו איתם. הם מחכים שמישהו יעשה משהו. אז מה הרע בזה? מה הרע בזה שדוחפים דברים קדימה? כך עשינו את אזור התעשיה באריאל, כך עשינו את אזור התעשיה בקרני שומרון. אני לא מבין מה קורה פה? דווקא פה, בישיבה זו, צריך ללכת נגד?

השר מ. ניסים:

אדוני היו"ר, אני לא חושב שצריך בוועדה זו לדון

בזה. אולי בוועדת המעקב.

השר י. נאמן:

אנחנו מסיימים עם זה. אלו היו הערות לפרוטוקול

של ישיבה קודמת. בגלל איזו שהיא טעות נשמט הנושא ומאז הוא הפך להיות סיפור כזה.

מר מ. דרובלס:

קודם כל, אדוני היו"ר, לפרוטוקול - אני דוחה את הנזיפה שקיבלתי מהיו"ר. אינני חושב, שאני צריך פה לקבל ציונים.

השר י. נאמן:

איזו נזיפה?

מר מ. דרובלס:

אפשר לבדוק את הפרוטוקול ולראות. אני איש ציבור ואני גאה להיות איש ציבור והייתי מציע לא לחלק שום ציונים, לא לכאן ולא לכאן.

בנושא הדיון עצמו - אני מודה לכל אלה שמנסים לעזור לחטיבה להתיישבות לישיב יהודים ולנצל את עצמותיה של הארץ הזו. יבואו כולם על הברכה. לפי האמנה, החטיבה או המחלקה להתיישבות ממונות על אמצעי יצור למתיישבים. אני מבקש, שאנו נמשיך לנהוג כך, כל עוד שהחלטה הזו באמנה, או בכל צורה אחרת, לא שונתה.

כלפי המקרה הקונקרטי הזה, והיה אם יהודי או קבוצת יהודים ירצו להתיישב באזור, יחול עליהם אותו הדין שחל על כל מתיישב אחר. אם לא, אני מציע לאפשר, קודם כל, לחטיבה להתיישבות לתת תשובה האם הם יכולים לנצל זאת. ולא, צריך לנצל זאת בדרכים אחרות.

השר י. נאמן:

אנו מסכמים זאת כך ומתנים זאת, באמת, בכך,

שהבעלים יהיו המתיישבים.

הת/49. הרחבה של ישובים אשר אושרו על ידי הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית - הוספת מינהל מקרקעי ישראל לרשימת הגופים המקצועיים המאשרים.

מר א. בבאי:

לגבי הפרוטוקול של הישיבה הקודמת, המינהל מבקש להוסיף הבהרה, לגבי החלטה 40 - הרחבת הישובים שאושרו ע"י הועדה להתיישבות, להוסיף ל:- "הרחבה בשטח רצוף של ישוב באזור יהודה, שומרון, חבל עזה, אשר הוקם או מוקם עפ"י אישור הועדה להתיישבות, אינה זקוקה להחלטה מיוחדת של הועדה והיא מותנית באישורים המקצועיים של משרד המשפטים בכל הנוגע לבעלות על הקרקע, משרדי הפנים והשיכון...". וגם של המינהל. אנו רוצים להבהיר, שלא תהיינה בעיות, שגם של המינהל.

השר י. נאמן:

אפשר להוסיף זאת בהערה.

הת/50. קדומים - פרויקט תיירות

השר י. נאמן:

אנו עוברים לסעיף הבא, כדי שנוכל לשחרר את מנכ"ל משרד התיירות. אנו זימנו אותו מפני שהסתבר שדרושה החלטה של הועדה הזו כדי לקבל החלטה על בית-מלון בקדומים. בבקשה.

מר ר. פרבר:

אדוני היו"ר, אני ביקשתי להעלות את הנושא בוועדה, בעיקבות פניה שלך אל שר התיירות בשאלה - מה קורה בפרויקט הזה? הנחת

לפני, כפי הנראה, הצעה להחלטת הועדה, אבל אני רוצה לומר מראש, שבכך לא סגיי.

הבעיה שנתקלנו בה היא כזו: באופן עקרוני, משרד התיירות אישר את הפרוייקט והוא אף עשה שינוי, עפ"י החלטת שר התיירות, בתכנית לפיתוח התיירות ביהודה ושומרון, כך שגם הפרוייקט הזה יכלול בתכנית. זאת בנוסף לפרוייקטים נוספים שאושרו במסגרת התכנית.

אנו התחלנו בטיפול בנושא הזה. הבעיה שנתקלנו בה היא, כפי שמפורטת בתזכיר שמסרתי לך, שהסקר הכלכלי שנערך ע"י המומחים של המשרד הראה, שהפרוייקט אינו כלכלי. זאת, על סמך תחזיות שעשו המומחים שלנו ונסיון שיש לנו בפרוייקט דומה בקרית-ארבע. אנחנו מצווים או יכולים לאשר פרווייקטים כלכליים, שנהנים מהטבות עפ"י חוק לעידוד השקעות הון, אך ורק, כשברור מהסקרים הכלכליים, שאותם פרווייקטים יוכלו להחזיר למדינה את ההלוואות והמענקים שהיא נותנת להם, וכן, כשיש הצדקה כלכלית להקמתו של הפרוייקט, שהוא פרווייקט כלכלי ולא פרווייקט תשתיתי. כאמור, הבדיקות שעשינו בנושא זה אינן משביעות את רצוננו. למעשה, במסגרת ועדת ההשקעות של משרד התיירות, אנו מנועים מלאשר את הפרוייקט, עקב הבעיה הזו. לכן, היות ולפרוייקט יש גם השלכות לאומיות, ביקשתי מהיו"ר להביא את הנושא לישיבה כדי לדון בכך.

אני רוצה לציין, שאין די בהמלצת הועדה למשרד התיירות, כי המשרד במילא פועל. יש פה בעיה, שניתקל בה מאוחר יותר במרכז ההשקעות, ואולי במשרד האוצר, שיטען לנושא הזה של חוסר כלכליות. כך, בשלב מאוחר יותר עלולה להתעורר בעיה, שכתוצאה מאפשרות של חוסר כלכליות, יזמים לא יוכלו להחזיר את הכספים למדינה ואז תתעורר בעיה של ערבות מדינה. עד כאן.

מר א. בראון:

אתם ממליצים?

השר י. נאמן:

על רקע כלכלי טהור, זה נראה היה לא מספיק.

השר מ. ציפורי:

ראשית, אני רוצה להגיד, בנושא קדומים, שמבחינת משרד התיירות או ממשלת ישראל, זו שערוריה בת 5 - 6 שנים. על נושא קדומים התחלנו לדבר לפני 5 שנים. משרד הבטחון עשה מחווה ונתן סכום של למעלה מ-50 מליון לירות, לפני 5 שנים, והעביר את המבנה לצורך הפרוייקט הזה, שקוראים לו "בית הלנה ואולפנא". המקום הוכיח את עצמו. כמספר המיטות שישנו שם, כך האנשים הבאים ללמוד שם ולהתארח שם.

כעת, לבוא עם סיפור כלכלי או לא כלכלי זו בדיחה. כל המלונאות בארץ ידועה בדיוק. כל המתעשרים הגדולים בארץ יצאו ממשרד התיירות והמשרדים האלה.

מר מ. זרובלס:

ברחוב הירקון בתל-אביב.

השר מ. ציפורי:

כן. לכן, ראשית, אני לא מקבל את הערכת הכלכלנים. שנית, אפילו אם היה בכך שמץ של אמת, זה לא תופס. זה מקום שבאים לשם מאות בני נוער ומבוגרים ואין להם איפה לישון. המגבלה היחידה בקדומים לקבוצות שרוצות לבוא לשם זה המקום לשהות, אם בסופי שבוע או ימים אחרים.

איני יודע של מי הסמכויות. אם זה לא מתקבל כאן

ויש הסתייגות שלהם, נביא זאת ביום ראשון לממשלה וצריך לחתוך זאת.

השר י. נאמן:

אנו יכולים פה להחליט.

השר מ. ציפורי:

אם אנו יכולים להחליט, לא צריך לקיים דיון, צריך לקבל החלטה. זה הכל. מברברים כאן המון זמן על דברים שאין להם שום משמעות. איך משקיעים את כספי עם-ישראל, בכל מיני תחומים, ואילו שיקולים, יש מקום לדון על כך הרבה, ולא שיתחילו לעשות דיונים על נושא קדומים. בכל אופן, זה לא בתחום של משרד הבטחון, אך משרד הבטחון השקיע שם אז, כדי לתת לזה את הדחיפה הראשונה, למעלה מ-50 מליון לירות של פעם. עוד לפני שהיו שקלים.

אני חושב, שלא כדאי לקיים על זה דיון. אבל אם

רוצים, בבקשה.

השר י. נאמן:

העניין הובא לכאן, משום שמשרד התיירות רוצה לשקול שיקול כלכלי בלבד. במידה ומדובר בשיקול התיישבותי, הוא רוצה שהאחריות לכך תהיה אחרת. אני מוכן שנקבל את האחריות הזאת. אני חושב, שזו תפקידה של הועדה לקבל את האחריות הזאת ולהחליט שאנו רוצים לעשות זאת שם. אני יכול לחזק את הנוכחים בדבר אחד - מה שלא הובא עדיין בחשבון בחישובים הכלכליים, אלה התכניות שלנו עצמנו לגבי קרית-המדע באריאל, או המכללה עצמה, שיכול להיות, שאי פעם תגיע למעמד של מוסד להשכלה גבוהה. אז מבחינת סיכויי הפיתוח של אותו אזור, יש עוד נושאים שנותנים איזה שהוא גיבוי. אבל בעצם אני מביא זאת לכאן בגלל שיחה עם שר התיירות והמנכ"ל שלו, בגלל זה שהם רוצים שהחלטה מדינית תבוא מכאן ולא משיקולים שלהם, שהם שיקולים כלכליים גרידא.

מר ר. פרבר:

משרד התיירות החליט לשלב את הפרוייקט בתוך תכנית אב שלו ליהודה ושומרון. כלומר, אם מדברים על האספקט המדיני, משרד התיירות החליט - כן. אך משרד התיירות פועל בצורה מסודרת. (וברשותך, אני רוצה להתייחס לדברי השר ציפורי, כי חשוב לדעת זאת - זה נכון שיש מלונות שניבנו במתנה במדינת-ישראל...)

השר מ. ציפורי:

מרביתם. והיו להם רווחים עוד לפני שהם השקיעו אגורה. והם סיפקו את כל הציוד לשוק השחור, אם במרצפות ואם בכלי בית.

מר ר. פרבר:

אבל כל זה נחלת העבר. מזה מספר שנים, הלוואות הפיתוח של המדינה הן הלוואות צמודות ולא הלוואות בלתי צמודות, כפי שהיו בעבר, שאליהן התייחס השר ציפורי.).

עכשיו אנו לא מדברים על המדרשה שהיא קיימת והיא שוקקת. אנו מדברים על רצון להקים בית-מלון, שבו ההשקעה היא הרבה יותר כבדה. מדובר על 60 חדר עם אופציה לעוד 30 חדר. כאשר מדובר על הלוואות צמודות של המדינה פלוס ריבית. את זה יזמים היום מתקשים להחזיר וגם לא בונים בתי מלון חדשים במדינת-ישראל, בגלל התנאים האלה. לכן, משרד התיירות אומר - ואני, בכל זאת, סומך את ידי על הכלכלנים שלנו, שיש סבירות לקשיים בקשר להחזר ההלוואות - ובואו נראה, לדוגמא, את פרוייקט הר-החרמון, שנקלע לקשיים מרובים, להבדיל אלפי הבדלות, כתוצאה מעול ההלוואות שמעיק עליו. עכשיו אנו נתונים בבעיה. לכן מתפקידנו לבוא ולהתריע.

עפ"י הנוהלים הפנימיים שלנו, איננו יכולים לאשר פרוייקט - ולא חשוב אם זה בתוך הקו הידוק, או מחוצה לו, כשהוא לא כלכלי. כי החברה לפיתוח מפעלי תיירות שלידנו, נותנת הלוואות, באישור האוצר, אך ורק לפרוייקטים כלכליים. לכן אני בא עם האספקט הכלכלי ואומר - יש לנו חשש כלכלי. שאל השר נאמן - מדוע שר התיירות לא מאשר את הפרוייקט? הסברתי זאת כאן. הצעתי להביא את הנושא לדיון כאן, כדי שהועדה הזו אולי תאשר, או אולי תעביר אותו לועדת השרים לענייני כלכלה.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

סגן השר מ. דקל:

אני מנצל הזדמנות, שדנים בנושא זה, כדי להעיר על דברים אחרים. בעוד 10 שנים, כאשר נתבגר יותר, נגיד בגאווה, שהיינו חברים בועדת ההתיישבות. עם כל הכבוד ליתר הועדות במדינת ישראל, שהן חשובות, ועדת ההתיישבות היא ועדה, שהערכים שלה אינם כלכליים. אינני יודע איך לכמת ואיך להפוך לערכים כספיים דברים שהם ערכיים. מתפקיד ועדה זו הוא להחליט גם על דברים, שבפוטנציה יכולים להיות כלכליים, גם אם יש בהם סיכון. כי אילו הייתי צריך לעשות תסריט ולא הייתי בועדה זו, הייתי אומר, שבפני הממשלה שהחליטה על מוביל המים הארצי לא עמד שום מבחן כלכלי.

מר ר. פרבר:

אתה מדבר על פרויקט תשתיתי מכספי המדינה. אני

מדבר על יזמים פרטיים.

סגן השר מ. דקל:

אני לא שאלתי אותך כמה כסף חסר לנקודת האיזון.

זה בכלל לא מעניין אותי. המדינה היתה צריכה לעשות זאת, אך מכיוון שהיא אינה יכולה לעשות זאת, אנשים פרטיים יעשו זאת. אם יתקלו בקשיים, הרי שיש דברים, שמדינת ישראל משלמת עבור ישוב ארץ-ישראל, עבור הבאת עולים, עבור ציונות. אני בדעה, שצריך לעשות הכל שירוויחו, אך אם לא ירוויחו, גם אז מדינת ישראל תצטרך להסתדר עם זה. אחרת, אין כל הצדקה לוועדה זו. זו ועדה מיוחדת במינה, שאינה ועדה כלכלית.

מר מ. דרובלס:

אני קצת מתפלא על עמדת משרד התיירות בנושא הקמת מפעל באיזור כזה. גם בתל-אביב וחיפה, לצורך תעסוקה, תשתית עולה כסף למדינת ישראל. במקום כזה, שהוחלט להקים בו ישוב - וכן ירבו, יש שם כבר למעלה מאלף נפש - אנו יכולים למשוך אוכלוסיה מיוחדת, שאם לא לשם, יתכן שאוכלוסיה זו בכלל לא תגיע לישראל. לכן, אינני רואה, שמשרד התיירות יכול לבוא ולהגיד, שמדובר בעוד בית מלון ועליו לבדוק עם זכויות מגדלת, מבחינה כלכלית, כפי שבדקים הקמת עוד בית מלון ברחוב הירקון בתל-אביב. צר לי, שמשרד התיירות מעמיד את הדברים בצורה כזאת.

מר ר. פרבר:

אין לו סמכויות.

מר מ. דרובלס:

תפקידו של כל משרד ממשלתי, בראש וראשונה, ללכת לאיזורים חיוניים. בקדומים מחובתנו לתת תעסוקה למתיישבים. מה שחל על כל משרד אחר חל גם על משרד התיירות. אינני בעד הקמת מפעלים לא כלכליים - צריך להקים מפעלים כאלה, שיהיו כלכליים ורווחיים - אך אי אפשר למשוך זאת כל כך הרבה זמן ולתת נימוקים כאלה.

יחד עם זאת, עלי לומר, שאם ננהיג נוהג, שכל

מפעל כלכלי יצטרך לעבור אישור הועדה, הרי זה תקדים מסוכן מאד.

השר י. נאמן:

נדמה לי שמדברך הבנתי מה הבעיה. לנו נראה

מובן מאליו, ששם צריך לתת אפשרויות אחרות. אנו רגילים לכך, שיש סיווג של

האיזורים. למשרד התיירות, משום שהוא אינו שותף בעשייה היום-יומית בנושאים

הללו, אין סיווג כזה. לכן, אני חושב, שאנו יכולים לחסוך את כל הדיון ולהגיד,

שמבחינתנו זה הסיווג הכי גבוה.

מר ר. פרבר:

גם אצלנו יש את הסיווג הזה ויהודה ושומרון זה

בסיווג העליון.

מר מ. זרובלס:

פורסם בתקנות של ממשלת ישראל, שהדבר הזה מחייב

את כל המשרדים. איזור קדומים סווג לפי החלטות ממשלת ישראל. בקדומים רוצים

להקים מפעל כלכלי, אז חל עליהם מה שחל על כל מקום אחר, במסגרת אותו סיווג.

הר חרמון זו גם נקודה חשובה, כי יהודים

מתקיימים מכך. אך בואו לא נשווה את שני המקומות האלה. הר חרמון קיים בשביל

אוכלוסיה מסוימת, שיכולה להרשות לעצמה לוקסוס ואילו כאן מדובר בדברים אחרים.

שני המקומות צריכים להתקיים, אך ההשוואה בין הר חרמון לקדומים אינה שווה ואני

חושב, שכל משרד צריך לבדוק את עצמו ולתת קדימות, קודם כל, למקומות כמו קדומים.

מר ר. פרבר:

יש כאן אי-הבנה. החטיבה לא עובדת כמו משרד התיירות. אנו לא חופשיים לעשות מה שרוצים. יש הוראות של החשב הכללי, יש חוק לעידוד השקעות הון.

השר מ. ציפורי:

זה לא מדויק. השר יכול להחליט בתקציבו כפי שהוא רוצה. אני עושה זאת 3 שנים.

מר י. מרגלית:

לי יש הערה, שאני סבור שהיא יותר מינהלית. כל משרד מטפל בתחום האחריות הפורמלית המופקדת עליו, לפי הקריטריונים שהוא קובע לבד, או עם גורמים אחרים, ששותפים לו בקביעת הקריטריונים.

לכן, אינני סבור, שמשרד התיירות, עם כל הכבוד, רוצה שועדה זו תקבע לו המלצה לקריטריונים עדיפים, כי אחרת אינני מבין, מדוע בכלל להביא את הנושא.

אם משרד התיירות סבור, שהקמת מלון במקום אינה רווחית, אך יחד עם זאת, מדיניות הממשלה היא לעודד שם פעילויות והקמת המלון במקום עשויה להביא הפסדים, צריך משרד התיירות, כמופקד על הקמת בתי מלון, או מפעלי תיירות, להביא הצעה לפורומים המתאימים, שיתקצבו לו את הפעולה. אני לא מבין, מדוע צריך משרד התיירות ממערכת זאת ברכת דרך. אך יחד עם זאת, אם משרד התיירות סבור, שברכת דרך תסייע לו בועדת שרים, תספק הועדה את ברכת הדרך.

השר מ. ציפורי:

כל משרד קובע את תכניות העבודה שלו. אם משרד התיירות היה מחליט, שהוא לא בונה אף מלון באיזור החוף, אלא בונה רק ביו"ש

וברמת הגולן, הוא היה בונה רק שם. אם המפעל כלכלי או לא, הרי שאף אחד עוד לא אמר מה כלכלי ומה לא, בעיקר במדינת ישראל.

מר ר. חקלאי:

עד כמה שאני מבין, דובר כאן על פרויקט, שאמור להיות כלכלי, כלומר רווחי. אני מניח, שגם לטובת ההתיישבות, לא יהיה רצוי, שיהיה מפעל מפסיד. כאשר מפעל מפסיד ונצטרך לסבסד אותו לאורך זמן, כולנו נמצא מפסידים.

אינני מכיר היטב את נושא התיירות, אך אני יודע, שלפחות באיזורי פיתוח, יש סיווגים שונים. אני מניח, שבסיווג א' של משרד התיירות, מפעל כזה עדיין לא עומד באותם קריטריונים, הוא בתפוסה יותר נמוכה והוא יפסיד גם אם יקבל את הסיוע שמקבל איזור א'. מה הוא מקבל? זה לא שמשרד התיירות בונה באופן ישיר בתי מלון. אינני חושב, שהממשלה רוצה להקים בתי מלון ולנהל אותם. אלא עוזרים ליזם פרטי בסיוע מסוים. ככל שהאיזור הוא בעדיפות גבוהה יותר, הוא מקבל הלואה גבוהה יותר. ככל שהוא מקבל הלואה גבוהה יותר, הוא צריך להחזיר את הכספים. ככל שהוא צריך להחזיר יותר כספים ורואים שאין לו מהיכן להחזיר, מישהו יצטרך לכסות את הפער. אני מניח, שהמישהו הזה היא הממשלה, בעיקר כשהאיצטלה היא בטחונית.

אני חוזר לנושא הראשון. רצוי שמפעל כלכלי יהיה רווחי ואם לא יהיה רווחי, רצוי שלא יקום, כי על פני זמן, זה יהיה קשה.

שמעתי את דברי פרבר ואני חושב, שצריך לקבל אותם.

השר י. נאמן:

שר התיירות אמר לי, שהוא רוצה שפרויקט זה יקום
ובכל זאת, כנראה שקריטריונים פנימיים מפריעים לו. שר התיירות רוצה ביטוי ברור
של רצון הועדה לקדם פרויקטים באותו איזור.

אני חושב, שאנו יכולים להעביר המלצה ברורה
ואחייב שיעשה עם זה מה שירצה. מנקודת ראות התיישבותית, זה רצוי לנו. איך משרד
התיירות מסתדר, מה נותנים שם ומה לא, זה לא ענייננו. יש לכם המלצה של הועדה,
שמבחינתנו יש חשיבות רבה לעניין.

מר ר. חקלאי:

הועדה ממליצה על כך, למרות שכנראה המפעל אינו

כלכלי.

מר מ. דרובלס:

מי אמר לך שזה אינו כלכלי? אני מוחה על כך,
שאתה בשם האוצר מכניס בפי הועדה דברים, שלא אמרה אותם.

הח/51. מגדלים - איזור מואחז

מר י. דקל:

במסגרת התכנית להתיישבות במזרח-מרכז השומרון,
לאורך כביש חוצה שומרון, מוצע לאזור מאחז נח"ל, שהוקם במגדלים, מערבית למעלה
אפרים. המקום המוצע נמצא בקרבה יתרה לכביש חוצה שומרון, בקטע המזרחי שלו
ובכוונתנו להקים פה ישוב קהילתי.

אין כרגע מועד ברור לאזרוח, אך החלטה על אזרוח תאפשר לנו להשלים את התכנון ולבחון את כל הבעיות הקשורות עם מכסות הקרקע הצמודה.

מר י. מרגלית:

מי הגרעין שבא לכאן?

מר י. דקל:

עוד איננו יכולים להצביע על הגרעין. אנו רוצים לקבל את אישור הועדה על האזרוח, כדי להשלים את התכנון.

מר מ. דרובלס:

בשלב זה, זה לא מתקצב.

מר י. דקל:

אנו לא רוצים לקבוע מועד מדויק ומצפים לאפשרות של גמר תכנון. אנו מבקשים לאשר הקמת ישוב זה.

השר י. נאמן:

אם אין הערות, אנו מאשרים את מגדלים.

הת/52. חכלילי (סינדס זיו) - הקמת ישוב קהילתי

מר י. דקל:

הישוב השני הוא חכלילי, עיני הר סנדס. גם שם אנו מבקשים, שהועדה תאשר לאזרח את המקום. גם כאן אנו מתכוונים להקים ישוב

קהילתי. הקרקע שמסביבו יותר גדולה ולכן אנו חושבים, שאפשר לתכנן יותר מאשר בשוב הקודם.

סגן השר מ. דקל:

אזרוח או הקמת ישוב?

מר י. דקל:

אזרוח והקמת ישוב.

אלימ ד. סתו:

בעקבות ההערות וההשגות של משרד המשפטים, מדובר על הקמת ישוב אזרחי על אדמות המדינה, סמוך למאחז הקיים.

מר י. דקל:

אני מציע לא לדקדק כל כך בקוצו של יו"ד. אנו לא יודעים, כרגע, מתי יהיה יום ה-ע', אך מקווים, שאפשר לעשות זאת בקרוב.

הת/53. ביצוע החלטות הועדה להתיישבות - הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית

מר מ. דרובלס:

אנו מבקשים אישור לנקודות אלה. יחד עם זאת, אני רוצה להודיע, שיהיה ברור לוועדה מה שאנו רוצים לבצע, במסגרת המגבלות התקציביות הקיימות - ואני מבקש בכל לשון של בקשה, שלא לפרסם את הדברים. למרות המגבלות התקציביות, אנחנו ניתן עדיפות לשני דברים: ראשית, נשתדל להגיע, שכל ישוב שהקמנו, יוכל לתפקד תפקוד נורמלי ויגיע ל-30 משפחות. ישוב של פחות מזה אינו יכול לתפקד, כי ההוצאות הכלליות, שחלות על ישוב של 80 משפחות, חלות גם על

ישוב של 10 משפחות. לפי סיכום עם האוצר, נגיע לעיבוי הישובים ובכל ישוב שהוקם, ביו"ש ועזה, נשתדל להגיע ל-30 יחידות דיור. זו עדיפות ראשונה.

דבר שני, אנו נאזרח ונביא אוכלוסיה אזרחית לישובים דלקמן: מיצר - נקים מוקד ליד המאחז הצבאי; גבעת לבונה - נקים מוקד קהילתי; אירית - נבדוק את האפשרות לאזרח את המקום ויש החלטה להקים את המוקד הקהילתי. אנו הולכים לעשות זאת עם מבנים זמניים שיש שם. ניסנית - אנו רוצים לאזרח אותה במחצית יולי. רפיח-ים (קטיף חי) - נקים את המוקד של הישוב הקהילתי.

אלה הם היעדים, במסגרת המגבלות התקציביות הכלליות שישנן, שאנו חושבים לבצע.

דברים אחרים, בהתאם להחלטות הועדה, על מנת לבצעם, תלויים וקשורים בסיכומים, שנצליח לסכם עם הגורמים המתאימים.

אני חוזר ומבקש, שלא לפרסם זאת, הואיל וזה אינו משרת את האינטרס.

השר י. נאמן:

רשמנו לנו הודעה חשובה זו.

הת/54. אתרים לישובים במרחב המטרופוליטני של ירושלים - לגרעין "אדם" וגרעין "אביר יעקב".

השר י. נאמן:

אנו עוברים לדון בגרעין "אדם". אני מבין, שהיה סיכום, שמשרד הבינוי יבדוק אפשרויות בשני אתרים, בכפר עקב ובגי'בע.

מר י. מרגלית:

נתקבלה החלטה של ועדת השרים, שמגדירה את אחריות המשרד ואת דרך הטיפול. הבחינה שנעשתה ע"י המשרד הראתה לנו, שהעלויות לתשתיות לראש השטח בשני האתרים הן דומות. המשרד החליט להעדיף את כפר עקב מבחינת שני הגרעינים. נכנסנו לתכנון מהיר מתוך כוונה, שהראיה העקרונית תהיה ישוב בעל אופי עירוני, כאשר בשלב ראשון מקימים ישוב קהילתי, בסדר גודל של 250 משפחות, עם שני תתי-שכונות, המיועדות עבור שני הגרעינים.

קצב הביצוע של השלמת התכנון הוא מקסימום 3

חודשים.

מר מ. דרובלס:

בישיבה האחרונה, כאשר דובר על פתרון לגרעין "אדם" ונאמר, שיש שתי אלטרנטיבות, בכפר עקב או בג'בע, הוחלט - לפי בקשת משרד הבינוי - ללכת לכפר עקב, אך הוספנו הערה אחת, שיש להקים מוקד קהילתי לאלתר. נשמעו בוועדה הערות, שהתשתית לכפר עקב היא קשה מאד ולא נוכל לבצע את ההחלטה להקים לאלתר את המוקד הקהילתי. אמר משרד הבינוי, שהוא יבדוק זאת. אמרנו, שאם אי אפשר יהיה לבצע לאלתר מוקד בכפר עקב, נלך למוקד בג'בע.

היום אני שומע - ואני בעד - שכפר עקב צריך להיות ישוב עירוני גדול. אך היות ועד שהתכנון יתבצע יקח הרבה מאד זמן - ובינתיים יושבים אנשים וסובלים - אני מציע, שהחטיבה להתיישבות תעביר את המחנה הקיים של גרעין "אדם" לג'בע, ששם יש לנו תשתית. נוסיף מספר מבנים לג'בע ובמקביל, משרד הבינוי יתכנן ויפתח את האיזור בכפר עקב ואח"כ נראה מה שיהיה. אך בינתיים, הגרעין יוכל לתפקד בתנאים נורמליים יותר מאלה שהוא יושב כיום. הוא יושב בהכשרה במקום מאד לא נוח, ששם לא יכול להיות ישוב. אנו רוצים להקים את אותו מוקד קהילתי וע"י כך לבצע את החלטת הוועדה, שהטילה על החטיבה להתיישבות

להקים מוקד, שיוכל להתחיל לתפקד שם.

מר א. בראון:

אני חושב, שהצעתו של מתי היא נכונה. נפגשתי עם

גרעין "אביר יעקב" ולא בא בחשבון בכלל לחבר את שני הגרעינים.

מר י. מרגלית:

לא צריך לחבר אותם.

מר א. בראון:

הצעתו של מתי, נדמה לי, מקובלת על שני

הגרעינים. בכל אופן, גרעין "אביר יעקב" מדבר רק על כפר עקב ואינו רוצה במקום

אחר. גם הצעת משרד הבינוי, לפי דעתי, מתקבלת על הדעת. הם רוצים בהתחלה מוקד

זמני - ואני בעד, אך זו בעיה בינם לבין משרד הבינוי.

אני חושב, שלגרעין "אדם", שהוא גרעין מיוחד

במינו, הפתרון הוא למצוא איזו אפשרות להעביר אותו לגיבע, כפי שהציע מתי. מגיע

לבחורים האלה, שנטפל בהם טיפול מיוחד.

השר מ. ציפורי:

גם אני נפגשתי עם גרעינים אלה.

ראשית, אי אפשר ליד השולחן לעשות "שידוכים".

זה הלך במאה שעברה וגם אז לא תמיד הצליח.

שני הגרעינים הם טובים. גרעין "אביר יעקב"

כולל 120 חברה, שכבר 3 שנים הולכים יחד. זה גרעין מספיק גדול ואינני מבין

למה צריך לאנוס את שני הגרעינים ביחד.

גרעין "אביר יעקב" רוצה ללכת רק לעקב. גרעין "אדם" רוצה ללכת רק לג'בע. אז בואו נעשה קודם את מה שאנו יכולים לכל אחד מהם בנפרד. אם יחליטו, אי פעם, חלק מהאנשים ללכת הנה או הנה, זה דבר אחר. הם חייבים לראות כבר משהו בשטח. אם לא יתחילו לראות משהו בשטח, הם עשויים להתפורר.

עניינית - ואני אומר זאת כבר שנה - אנו עובדים בלוח זמנים קצר ובעוד ארבעה חודשים אינני יודע מי ישב ליד השולחן הזה. לכו, אינני מקבל, שבעוד 3 חודשים תהיה תכנית. אז אפשר להקים את המוקד ואחייך יגמרו את התכנון וירחיבו. גם את תל-אביב, גם את בני-ברק וגם את פתח-תקוה לא בנו כך.

גב' ס. אלדור:

אני רוצה להוסיף קצת אינפורמציה, כי נדמה לי, שהיא יכולה לעזור לקבלת ההחלטות.

קודם כל, גם בשטח של כפר עקב, יש בפירוש מספיק דונמים למקם שתי שכונות נפרדות ועוד ישאר הרבה שטח. מדובר שם בשטחים נוחים של 800 דונם. גם אם כל שכונה תצטרך 150 דונם, עדיין אפשר לתת לכל אחת מהשכונות האלה ישות עצמית ונפרדת - וזה רק ענין של תכנון נכון.

דבר שני, למרות שזה אולי נראה על פני השטח, שכאילו לג'בע התשתית ישנה, זה לא מדויק. כי, למשל, בבדיקות שעשינו, שהן מאד שטחיות, גם לג'בע צריך למשוך חשמל ומים ולעשות בורות סופגים וביוב. דברים אלה מגיעים למיליון דולר לכל אחד מהאתרים.

לכן, אנו מציעים שאמנם ההחלטה תהיה למקם את שני הגרעינים באותו אתר ונשתדל לגמור את התכנון, שעונה על דרישות שני הגרעינים,

במינימום של זמן, על מנת שאפשר יהיה להקים להם שם שכונות קבע.

אני חוזרת, שלמשוך תשתית לכל אחד מהגרעינים
עולה בסדר גודל של מיליון דולר. לכן, אנו ממליצים ללכת לאתר אחד עבור שני
הגרעינים ונעשה כמיטב יכולתנו, שהתכנון יגמר בפחות משלושה חודשים.

מר מ. דרובלס:

אך הועדה אומרת הקמת מוקד קהילתי במקום. תבצעו

את ההחלטה.

מר י. מרגלית:

תקרא מה אומרת ההחלטה.

מר ר. חקלאי:

מר דרובלס אמר בהודעתו הקודמת, שהיתה כוונה
ללכת למספר ספציפי ומוגדר של ישובים חדשים ועיבוי של ישובים קיימים. לעיבוי
ישובים קיימים יש יתרון כלכלי וגם התיישבותי רב.

אמרה סופי, שיש בעיה של תשתיות ומשיכת תשתיות

זה דבר יקר מאד.

אנו ראינו כבר כמה מקומות בשומרון, שבעצם ניבנו
שני ישובים, אחד ליד השני, אך מבחינת משיכת תשתיות, היו בזה עלויות רבות
והדוגמא שאני רוצה להביא היא בית-אבא ונטפים, כאשר יש כאן עלות כפולה.

מר א. בראון:

גם גבעת השלושה ועינת הם אחד ליד השני.

מר ר. חקלאי:

זה עדיין לא משנה את העובדה, שלמשוך תשתית לכל ישוב היום עלה מיליון דולר - ואני בודאי לא בדקתי זאת.

כאשר קבוצה קטנה רוצה את היחודיות שלה מבחינה פרטית, אז אפשר בעזרת תכנון כזה או אחר שבאותו ישוב קהילתי יהיה ניתן למצוא את הזהות החברתית שהם מחפשים.

אנו חושבים, שאם בעיתוי הנוכחי אפשר לחסוך את הכסף הזה, היינו ממליצים לקבל הצעה זו.

סגן השר מ. דקל:

אני מניח, שבתכנית ההתיישבות של עם ישראל בארץ-ישראל מופיעים גם ג'בע וגם כפר עקב. השאלה המעשית הפרקטית היום היא מה אנו יכולים להקים יותר מהר כמוקד זמני.

אילו דיון זה היה מתקיים לפני שנתיים, הייתי יכול לשקול. אך הדיון מתקיים היום ואיננו יודעים מה ילד יום. אנו מקווים, שהוולד שיוולד יהיה לתפארת עם ישראל, כפי שאנו מבינים זאת. לפיכך, ההחלטה חייבת היום להתקבל, שהיא החלטה התיישבותית בעלת משמעות ללכת מה שיותר מהר באותו מקום שאפשר. המקום האפשרי ולגביו יש גרעין שמחכה, גרעין "אדם", הוא ג'בע. מבחינה התיישבותית אין לנו העדפה של כפר עקב, כפי שאין לנו אי-העדפה של ג'בע. לכן, גם מתוך הנחה, שאנו צריכים להתחשב בצדון האנשים, אני מציע לקבל את ההצעה הקונקרטית של מתי דרובלס וללכת על ג'בע עם מוקד זמני.

מר י. מרגלית:

אנו, בסגל המינהלי - לא בסגל הפוליטי, כפי שמתי מכריז - חשים לא בנוח, כשבאים ואומרים לנו סיבות פוליטיות. לכל סיבה פוליטית

אני יכול להיות שותף, אך עמדת המשרד היתה, שביחס לאיזו שהיא ראייה תכנונית כלשהי ומצד שני, ביחס להשקעת המשאבים, מן הראוי לקחת את גרעין "אדם" במקומו הנוכחי ובסכום נמוך מאד יחסית ניתן לשפר לו את התנאים לעוד הרבה זמן. לקחת את גרעין "אדם", להעביר אותו ממקומו הזמני ולהקים לו מקום זמני חדש, אנו סבורים, שהשיקול המקצועי לא יהיה נכון. ברגע שצועקים לנו נימוק פוליטי, אינני יודע כיצד להתייחס לזה.

אומר רק דבר אחד, אם אין לנו משאבים תקציביים, אנו הולכים היום לכיוון של תכנון ופיתוח איזור אחד וזה שבאים ואומרים: לא אתם תשקיעו ומתי אומר, שהוא יקים את גרעין "אדם" בגיבע - ואינני יודע מאיפה המשאבים התקציביים שלו - המשאבים התקציביים צריכים להיות מנותבים בצורה מתואמת. על נימוק פוליטי אני מרים ידיים. אני רק מביא את עמדת משרד הבינוי. אנו סבורים, שאם צריך לתת פתרון זמני משופר, צריך להטיל על החטיבה להתיישבות, כפי שהוטל עליה בישיבות הקודמות, לטפח את גרעין "אדם" ולהקל עליו במקומו הנוכחי ולאפשר למערכת להתחיל לבנות את האתר.

גבי ס. אלדור:

אנו נהיה מוכנים במינימום זמן. גם מוקד זמני מצריך מינימום תכנון. אם אנו אומרים שנשתדל בפחות מ-3 חודשים להביא דברים בדוקים, לצורך תווית כבישים ומערכות תשתית בסיסיות ביותר, אני חושבת שאנו לא אומרים דברים שונים מהותית.

מר א. בראון:

אני רוצה להעלות נקודה אחת, שמכאל דקל הזכיר

אותה.

יש חשיבות לשני המקומות האלה מבחינה בטחונית

ממדרגה ראשונה. שטח עקב הוא מדרום לרמאללה וחוסם את התפשטות ומאללה דרומה.

אותו דבר לגבי ג'בע. ג'בע היה כפר קטן והיום הוא פרוס על כל השטח.

יש בידינו היום שטח, שנמצא למעשה כמעט על הכביש החדש, שיהיה כביש ראשי מהצפון, דרך עמק הירדן, שיביא לירושלים, לא דרך יריחו, לא דרך רמאללה, לא דרך שכס. זהו כביש חשוב, אזרחית וגם צבאית, ממדרגה ראשונה. יש חשיבות עצומה, שעל הכביש הזה יהיו שני ישובים. המוצא של הכביש לא יצא כל כך טוב. אנו רצינו להוציא אותו ע"י מכמש, אך מבחינה הנדסית, זה היה יותר טוב לעשות אותו הלאה. מצד אחד, יש את מכמש על כביש אלון ופחות או יותר רמה-מכמש ומצד שני, יש את ג'בע. זו בהחלט טבעת, שיושבת בשני מקומות חשובים ממדרגה ראשונה.

אני מזכיר את מה שאמר מיכאל. בתכנית ההתיישבות של כולנו, נמצאת הטבעת הזאת, שצריך להתיישב בה. לכן, אני חושב, שאנו חייבים לשבת בשני המקומות האלה ולהתאים את המקומות, אם אפשרי, ל"אביר יעקב" בכפר עקב ולגרעין "אדם" בג'בע. לדעתי, הצעת דרובלס יוצאת מן הכלל. אינני מקבל, שיקח למשרד הבינוי חודשיים-שלושה לתכנן. מדובר להקים מוקד זמני ראשוני. אני חושב, שבמקומות היותר מרוחקים, צריך להתחיל ממוקד זמני ואח"כ לפתח אותו. שכונות קרובות לירושלים ול"יקו הירוק" - אפשר ישר לבנות את הישוב עצמו.

צריך להחליט כאן החלטה גם עקרונית, אך גם מעשית, לגבי שני הגרעינים. לשני הגרעינים יש סבל מסוים, אך לגרעין "אדם" צריך לפתור את הבעיה מהר.

מר מ. דרובלס:

אדוני היו"ר, היות וועדה זו היא מאד דמוקרטית, לכל אחד מותר להגיד את מה שבלבו והיו"ר אינו מגביל ואינו קורא לסדר אנשים, שמתבטאים התבטאויות, שאין להם מקום, אני מרשה לעצמי לעשות את מה שהיו"ר היה צריך לעשות.

אני מוחה על כך, שיש פה אנשים, שאומרים: אני לא איש פוליטי, אני איש מקצועי. ועדה זו היא ועדת שרים לענייני התיישבות. אני מציע, שכל משקיף וכל חבר, לפני מה שהוא עומד להגיד, שיחשוב קצת. אני בעל מקצוע ואני גאה. יחד עם זאת, אין לי במה להתבייש, שאני איש פוליטי. ועדה זו יושבת מטעם ממשלת ישראל, היא מבצעת מדיניות של ממשלת ישראל - ואנחנו נבצע מדיניות זו. אני גאה לקבוע, שבמשך שש השנים האחרונות, הוקמו עשרות ישובים בחלקי ארץ-ישראל, הודות לשיטה הזאת; ומי שקורא לזה פוליטיקה, שזו תהיה פוליטיקה, אך ישנם ישובים ואין כל סתירה בין פוליטיקה ובין מקצועיות.

לכן, אנו מציעים לקבל את המוקד הקהילתי בגיבע עבוד גרעין "אדם" לא כהחלטה פוליטית, אלא כהחלטה מקצועית, כהחלטה אנושית וכאלה שאנו ממלאים את תפקידנו, בזה שאנו מיישבים יהודים על הקרקע.

לא אקבל כל הערות מאף אחד, שאנו מבזבזים כסף, אך אם זה מבחינה פוליטית, אין מה לומר. אינני מתבייש לבצע את ההחלטות ואני גאה בהן.

לגופו של עניין, צר לי מאד, שנציגי משרד הבינוי, המופיעים בפני הועדה, עושים פלסטר את החלטות הועדה. החלטנו החלטה ברורה ביותר. מדובר בבני אדם, היושבים בתנאים ללא תנאים למעלה משנה. כמה מכס היו וראו באילו תנאים יושבים אנשים אלה, עם ילדים ונשים? האם אין זו חובתנו לדאוג להם? אני בסייה ממלא את תפקידי ואמשיך למלא את תפקידי. בישיבה הקודמת החלטנו להקים מוקד קהילתי לאלתר עבור גרעין "אדם", במקום שאפשר יהיה להקימו במהרה. אינני מבין את משרד הבינוי האומר, שרק שלושה חודשים יקח לו התכנון. אז כמה זמן יקח ביצוע הקמת מוקד זה? שנה זה שום דבר בחיי אדם? כמה שנים יש להם עוד להמשיך ולסבול?

מנסים להרביץ לי פה מוסר, מהיכן אני לוקח את המשאבים. אני מבצע את ההחלטות, שעליהן אני ממונה ולשמן נבחרתי ואף אחד לא יטיף לי מוסר מה אני עושה עם משאבים אלה. אני אחראי בפני הגורמים, שאני צריך לתת להם דין וחשבון.

אני חוזר על הצעתי. החטיבה להתיישבות מוכנה - אם הועדה הזאת תטיל עליה - להעביר את המוקד הזמני, מהמקום שהוא נמצא, שבו התנאים הם בלתי אנושיים, לגיבע. נקים את המוקד הקהילתי במקום חדש במינימום של השקעות.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

(עד כאן רשמה ז.ת. מכאן ל.ד.)

אני חוזר על ההצעה, אדוני היוזר - החטיבה להתיישבות תהיה מוכנה, אם הועדה הזו תטיל עליה, להעביר את המוקד הזמני מהמקום שהוא נמצא שם, שם הם נמצאים בתנאים לא אנושיים, לגיבע. נקים את המוקד הקהילתי במקום החדש, במינימום של השקעות.

מה שנוגע לאותה תשתית שעליה מדובר - גם לי יש קצת נתונים - קודם כל, שליש מהשטח נפסל והוא לא נמצא בידינו, בכפר עקב. רק שני-שליש נמצאים בידינו. יש שם שיפועים קשים ביותר - 30% - 35% שיפועים, שאלה תנאים שקשה מאוד לבנות בהם. גם אם משרד הבינוי יעשה את כל המאמצים כדי להתגבר על כל הקשיים של הטבע, זה יקח הרבה מאוד זמן.

יחד עם זאת, היות ומדובר על שני גרעינים,

מחובתנו הלאומית לקבל החלטה על-מנת להקל על הסבל של האנשים האלה.

בהזדמנות זאת, אני מציע לאנשים, שכפי שאני לא נכנס לתחומים אחרים, לא יקבעו לנו כאן האם היה צריך להקים ישוב ליד בית אבא או לא? אם הועדה הזו החליטה והגורמים אישרו אותו, אז היה צורך. למה? הועדה יודעת מה שהיא מחליטה ואני גאה גם בישוב הזה של קרית-נטפים, שכביכול, לפי מומחים מסויימים, לא היה צריך להקים אותו.

הגב' ס. אלדור:

אני רוצה להגיד משהו לגבי אותם הדברים, שנזמה לי שאפשר למצוא בהם איזה קו משותף. אפילו ישוב זמני, או שנבנה במינימום משאבים, רצוי שיוקם במקום הנכון. כי הרי כולנו יודעים, שברגע שעושים דברים ללא כל תכנון מוקדם, אחייך צריך לתקן. לכן, אנו בכל זאת מציעים לתת לנו אפשרות לעשות איזה שהוא תכנון ראשוני, לקראת כל פעילות - ואנו באמת נעשה זאת במינימום זמן, כדי שהפעילות של כל הזרועות המבצעים תהיה מתואמת. זה הכל. כלומר, כרגע אין תכנון כל שהוא, חוץ מאשר תכנון אזורי כללי מאוד, לאזור הזה.

השר י. נאמן:

אני חושב שאפשר לסכם. מה שאציע בסיכום הוא, לדעתי, דעת רוב חברי הועדה, אם לא של כולה. לדעתי, התמונה היא כזו - יש לנו 3 החלטות שקיבלנו בעבר בענין זה. היתה החלטה אחת שהטילה על החטיבה להתיישבות לסייע לגרעין אדם בגלל התנאים שהוא היה נתון בהם. אני רוצה להזכיר פה - וזו גם כן נקודה שצריך לחשוב עליה - כי כשהחל הסיפור של גרעין אדם, היינו סקפטיים לגבי מידת יכולת העמידה והרצינות של הקבוצה. זאת היא הוכיחה. היא עברה את השנה הזאת. על-כל-פנים, יש לנו החלטה אחת, שמתילה על החטיבה לסייע לגרעין. זה באשר לגרעין. אגב, כל נושא הגרעינים ואיזה גרעין לאו, בדרך כלל, נוגע לחטיבה להתיישבות, עד כמה שאני מכין. זה הגוף שעוסק בגרעינים.

עכשיו יש לנו החלטה מסי 28, שהיתה להקים בגיבע ישוב, אמנם, בתכנון המטרופוליטני של ירושלים, אבל באותה תקופה חשבנו, בכלל, שכפר עקב סגור בגלל נושאים שונים. התייחסנו ברצינות לענין, סיכמנו את הנושא וחשבנו שנדביק פה את שני הגרעינים. יצרנו את השידור, שבדרך כלל, הוא לא מענייננו - אנו לא נכנסים לשאלה איזה גרעין יושב איפה. אחייב קרה נס וחלק מהקרקעות בכפר עקב התפנו. אז באה החלטה שלישית, שמספרה 45, שבה הכנסנו את האפשרות של כפר עקב והדבקנו את גרעין אדם לשם.

אני חושב, שבהסכמת הרוב שישנה עכשיו בוועדה, ברור, שבסופו של דבר, יש חשיבות לגיבע מנקודת ראות של הקשר של ירושלים צפונה בציר שנציג יועץ שר הבטחון דיבר עליו - מכמש - גיבע. כפר עקב עצמו חשוב גם כן, כי הוא בהחלט סוגר מקום חיוני בציר הצפוני הישיר. לכן, מנקודת ראות של הוועדה, לדעתי, שני הישובים מאושרים. צריך רק לנסח זאת כך שיהיה ברור, שאנו עומדים בשני המקומות.

לגבי הגרעינים, אנו מבינים שמשרד הבינוי לא יכול לטפל בשני המקומות האלה במכה אחת.

הגב' ס. אלדור:

למה, אנו מטפלים, באופן טיבעי, בשניהם. האחד ברצף של השני. אנו נתכנן את כל האזור.

השר י. נאמן:

אנו נאשר את שתי הנקודות. אנו מבינים, שמשרד השיכון לוקח על עצמו לעסוק בתכנון מהיר לגבי כפר עקב ואנו מברכים את זה. אם גרעין אביר-יעקב, שאוהב את המקום ומוכן אליו, ירצה לעלות לשם, זה בשיגרה של סוג ההתיישבות שמשרד הבינוי עוסק בה.

לגבי גיבע, החטיבה להתיישבות מוכנה להעביר למקום הזה את אותו היתר שהיה לה לטפל בגיבע במקום אחר. בשעתו, גם המלצנו, שיהיה מוקד. נעמוד בהמלצה הזו ונדע שגם מיקמנו ישוב בגיבע וזו ההחלטה של הועדה בענין זה. אם את רוצה להגיד שאת מסתייגת...

הגב' ס. אלדור:

לא, אני רוצה להגיד משהו. בגיבע יש אלפי דונמים. בהחלט, באותה החלטה שהשר הזכיר כרגע, מדובר באתר שבעתיד יהיה אחד מהשכונות של ירושלים. בכל אופן, אנו, במסגרת התכנון שלנו, כוללים גם את אדמות גיבע, כי בעצם, עניינית, גם האדמות של כפר עקב, גם אדמות האתר שבבעלות המדינה באמצע וגם של גיבע, נמצאות כולן ברצף אחד.

השר י. נאמן:

אתה רוצה, שנאמר, שאת התכנון הכולל אתם חייבים

לעשות.

הגב' ס. אלדור:

על הכל, זה תכנון במסגרת מטרופוליטנית.

השר ג. נאמן:

בסדר.

מר מ. דרובלס:

נתאם איפה להקים את המוקד.

השר י. נאמן:

אני עובר לסעיף שונות. רציתי לעסוק במעקב, אבל אני רואה שהיום לא נספיק. בסעיף שונות יש לי הודעה קצרה ומיד לאחריה אתן את רשות הדיבור לשר התקשורת.

ההודעה שלי היא על הקצבות לחברות פיתוח אזוריות, שמשדר המדע מקצה. אנו מקצים סכום של 7.5 מליון שקל לשומרון ובנימין. אנו מקצים 4.8 מליון שקל לגולן ו-2.5 מליון שקל למועצה האזורית חבל עזה. זה לחברות הפיתוח של המועצות האזוריות.

מר ר. חקלאי:

איך ניתן הכסף - כמענק? כהלוואה?

מר ת. גריזים:

הרי יש תקדימים לעניין הזה. זה במסגרת הסכם

למטרות מוגדרות.

השר י. נאמן:

יש הסכמים למטרות מוגדרות ולפי זה מבצעים.

הת/56. יערית ונריה - הקמת ישובים חדשים

השר י. נאמן:

אני מבקש משר התקשורת להעלות מה שהוא רוצה

בסעיף שונות.

השר מ. ציפורי:

אתחיל בזה, ששטח יהודה ושומרון, לצערנו (אולי לשמחתם של אחרים) לא כלול היום במדינת-ישראל. הגורם האחראי שם הוא משרד הבטחון, שיכול להתקין תקנות וכללים. מבחינה חוקתית, האזורים האלה מנוהלים לפי נורמות של מלכות ירדן או העותומאנים. הגמישות שלנו והאפשרויות שלנו רבות. משרד המשפטים, שיש לו מעורבות בזה, במקום שיהיה כלי שיקל על מערכת הבטחון למצות עד תום את החוקים שקיימים בשטח, לדעתי, לפי מה שנעשה בשטח, לא עושה זאת. (ואני הייתי חלק מהמאבקים האלה קודם, אם כי, ביתר הצלחה מאשר היום). אילו את מדינת-ישראל היו צריכים לבנות לפי פליאה אלבק ואחרים, לא היו מקימים את מדינת-ישראל. הייתי יו"ר הועדה לרכישת קרקעות ולמדתי את נושא רכישת הקרקעות במאה השנים האחרונות בארץ. לפי זה, פליאה אלבק, אולי עם גיבוי או בלי גיבוי של משרדה, היתה שמה את כולם בבית הסוהר. את חנקין וכל גדולי הישוב שכבר מופיעים על בולים.

שר המשפטים השאיר כאן מנשר והלך, אז אני משאיר מנשר שתעביר לו.

לדעתי, בכל מקום שיש פרצה בה ניתן לאשר דבר, חייבים לאשר ולא שאנו נחפש איך לעצור זאת. הדוגמא הטובה ביותר זו יערית. אני עברתי על המסמכים של יערית. ביערית יכלו לבנות כבר מזמן. אם יודקה יגיד לי שלא, בבקשה, שיקום. (הוא אומר שכן). יש לגבי הענין מסמכים מניחים את הדעת ואין שום סיבה מדוע לא להגיד להם מחר: "התחילו לעבוד". זה במקרה גם לא הולך על השקעות ממלכיות.

ישנו דבר יותר גרוע - אם האנשים לא יתחילו לבנות שם, הם יפשטו את הרגל. יש שם השקעות של מליוני דולארים. אנו מעכבים אותם ומוציאים להם את הנשמה לחינם. אם כן רוצים, לא רוצים, אפילו שיכנסו

ישיבה מיוחדת של הממשלה, הועדה צריכה להחליט שמתחילים לעבוד מחר.

מר מ. דקל:

ברשותכם, ברצוני להתייחס לנושא זה. בילדותי קראתי ספר שנקרא: "ויה-דלורוזה" ולא ידעתי בדיוק מה הכוונה. לאחר מכן ראיתי את רחוב ויה דלורוזה ותארתי לעצמי למה הכוונה. אבל לוייה דלורוזה כפי שכאן עוברים אלה שרוצים להקים ישובים ביהודה ושומרון, התרגום המילולי של המילה איננו מספיק, צריך למצוא לזה ביטוי הרבה יותר משמעותי, שמסמל הרבה יותר מזה. דרך עינויים עברו כאן, בכל מיני צורות, בעניין הקמת הישובים יערית, אלקנה הי ועוד ישובים - אינני רוצה להרחיב היום את הנושא הזה, אצטמצם רק בשני ישובים. הדברים הגיעו לפרדוקסים כאלו, שאני הרמתי ידיים, כאשר פעם אחת שמעתי טעון מסויים ושבועיים אחרי זה, שמעתי בדיוק את הטעון ההפוך, שסותר את הטעון הראשון. מפי אותו אדם, משפטן, או משפטנית, יודעי ספר, שלפחות הדברים שהם אומרים חייבים להיות דברים, שהם עומדים מאחריהם אפילו כשהם טועים. כל זה היה במטרה אחת - לא לקבל החלטות, לא להחליט. אז פעם אחת, הדבר צריך להגיע לסופו, עד לידי כך, שיש מערכת ממוסדת במדינת ישראל - ועדת השרים לענייני התיישבות - שמקבלת החלטות. אם בעיני מישו לא תמצא חן ההחלטה, ישנה ממשלת ישראל, במשך שבועיים מותר לו לערער על כך בפניה, או שיזמן, דרך ראש הממשלה, ישיבה מיוחדת, אם זה כל כך משמעותי והרה עולם. הממשלה תבטל את החלטת ועדת השרים. זה לגיטמי ולגמרי בסדר.

אינני רוצה להכנס עכשיו לתפקיד שאנו עצמנו נתנו למערכת המשפטית. במקום שהיא תהיה מערכת מיעצת, היא הפכה למערכת קובעת, בלעדית ובלבדית. אני מציע שהועדה תחליט על הקמת שני הישובים האלה - יערית ונריה. אני מבין שיהיה ערעור בממשלה, אז אותו השר, כנראה שר המשפטים, יגיש ערעור לממשלה, הממשלה תדון. אם היא תאשר את החלטת הועדה, אז אחייכ יתייחסו גם לשאלות המקצועיות. יש בוודאי שאלות מקצועיות למרות, שנדמה לי, שבמשרד השיכון, הדברים מסודרים. אני לא רוצה להכנס כרגע לפרטים.

מר א. בראון:

שיתחילו לעבוד.

מר מ. דקל:

עלינו לקבל החלטה, שיהיה על מה לערער. כי אם לא נקבל החלטה, גם לא יהיה על מה לערער ואף פעם שני הישובים האלה לא יקומו, למרות ההשקעות של מליונים, מליונים, מליונים של דולארים שהושקעו שם, עם כל התסבוכות הנפשיות והכספיות. האנשים מטלפנים ושואלים האם שמו את כספם על קרן הצבי או לא. אנו חייבים למנוע את האפשרות ששמו את כספם על קרן הצבי.

אני מציע להוסיף להצעתו של מוטקה גם את ההצעה בקשר לאלקנה הי, נקבל החלטה והממשלה תדון אם יהיה ערעור.

מר א. בראון:

אני רוצה לומר, שאם יש דבר שהועדה הזו לא הצליחה בו, זה בנושא של הישובים הפרטיים. היא עסקה בזה בהרבה ישיבות, הרבה דיונים, בכל מיני ועדות ולא הצליחה. הסיבה כבר נאמרה כאן.

אני רוצה לציין דבר נוסף - מוקמים 3 ישובים פרטיים רק בגלל סיבה אחת - פשוט הם לא עברו את המערכת. הם הצליחו להתחמק מהמערכת. אלה נבנים. המדובר בשערי-תקוה, גני-מודיעין ואורנית. כל מי שעבר את המערכת לא עובדים בו, יש צרות וזה לא נגמר.

השר מ. ציפורי:

כשלנו היתה כוונה לתת להם עדיפויות.

מר א. בראון:

בדיוק כך. אני רוצה לומר לכם - בועדה הזו ובסימפוזיונים שהיו דובר על כמה אלפי, עשרות אלפי, או מאות אלפי תושבים יהיו בשנה זו וכמה יהיו בשנה זו - בעצם חלק גדול ממספרים אלה היה בנוי על הישובים הפרטיים. כל זה עומד. זה עומד בגלל סיבות אלה. אינני אומר שהיינו משיגים את אותם המספרים שיכולנו להשיג. עכשיו יש פה בעיות אישיות, בעיות משפטיות עם משפחות. יש אנשים שהשקיעו, אנשים שהסתבכו ואנו לא עומדים מאחריהם. ההפך מזה הוא הנכון.

אני מציע, שנקבל היום החלטה על שלושה ישובים:
על נריה, אלקנה די ויערית. אלה 3 ישובים שכבר עבדו עליהם.

מר מ. דקל:

על אלקנה די יש החלטה. אתה מסבך את העניין. יש החלטה.

מר א. בראון:

כדאי שזה יעלה, כי לא בונים שם ולא יבנו שם.
ראיתי את המכתבים האחרונים שהיא שלחה בנושא הזה.

השר מ. ציפורי:

אין לקבל ממנה מכתבים. שהממשל יוציא מכתבים והמועצות.

מר א. בראון:

לכן, אני אומר, הועדה הזו צריכה להחליט את ההחלטות האלה. יבוא ערעור לממשלה, במשך שבועיים מותר לערער בממשלה, יערערו על זה, ידונו בממשלה ונדע איפה אנו חיים.

השר מ. ציפורי:

לדעתי, לא צריך להמשיך לדבר כאן. כולנו חושבים אותו הדבר. צריך להגיש הצעה. אם יש מתנגדים, שהמתנגדים ידברו, התומכים לא צריכים לדבר.

מר מ. דקל:

יש לי יפוי כח של שר החקלאות להצביע. אעביר זאת

מחר בכתב.

מר א. בבאי:

יש לי הערה לסדר. לדעתי, ועדת השרים לענייני התיישבות הפכה לוועדת בעלות - היא עושה מה שעושים הקמייטים ביו"ש, שעה שפה לדעתי צריך להחליט להקים ישוב. יושבים פה ומחליטים על דברים שאין צורך להחליט עליהם. ישנו הממונה, הוא האחראי. אם הוא מועל בתפקידו, שיורידו את ראשו.

מר י. נהרי:

מה שאני רוצה לומר, שאפשר לעלות ולהקים את הישובים האלה, אבל יש בעיות משפטיות שאפשר להתגבר עליהן. לא צריך בגללן לא לעשות כלום. אפשר להתגבר. בכל מקום יש בעיה אחרת. אפשר להתגבר עליהן.

השר י. נאמן:

רבותי, אני הייתי רוצה להציע להצבעה את ההחלטה הבאה. אני מבין, שההתנגדות תהיה התנגדות של שר המשפטים.

השר מ. צפורי:

שיתנגד. איך אמר ראש הממשלה בג'ון, רוב של אחד

זה רוב.

השר י. נאמן:

יש לנו כבר את החלטה 37 שהיא הודעה, שבה אמרנו:
 "לממשלת ישראל יש ענין רב בקידום היוזמה הפרטית בתחום ההתיישבות ביהודה,
 שומרון ועזה. בהקשר זה נעשה, בימים אלה, מאמץ מיוחד לסיים את הליכי בחינת
 מצאי הקרקעות לישובים המוצעים: יערית ונריה ומקווים שיסתיימו בקרוב. ההצעות
 הבדוקות תובאנה לדיון בהקדם."

אני מציע, שמעבר למה שכתוב פה, אנו נאשר את
 הישובים ונכניס התנאים באישור, שזה מותנה באישורים הקרקעיים.

מר א. בראון:

לא, לא, לא, שום התנאים. ימחליטים להקים את
 נריה ויערית. "מערערים על זה, יהיו על זה משפטים."

השר י. נאמן:

ביערית ישנו הסיפור של הירושה שמחולקת לשניים,
 האם יש בעיות עם זה.

מר י. נהרי:

זה שטח מוסדר, שהזכויות רשומות בטאבו. יש שם
 ענין של בעלות, שחצי נמצא בידינו. אנו מנהלים מו"מ על תשלום. יש עוד חצי שהם
 רכשו. יש להם בעיה קטנה של בעלות. אפשר לפתור זאת.

בנריה יש בעיה משפטית לא שלנו. יש להם איזו
 תביעה משפטית. הם פנו לקמייט משפטים וקמייט רישום מקרקעין. זו לא בעיה שלנו.

השר י. נאמן:

יש עכשיו כמות לא מבוטלת של עררים לגבי נריה.

מר י. נהרי:

נכון, זו תביעה חדשה.

מר מ. דקל:

אדוני היו"ר. על-מנת להבהיר את הנקודה. אם אנו לא מקבלים החלטה, ערעור מצטבר על ערעור ושום דבר איננו משתחרר. אם נקבל החלטה, ישתחררו 200 דונמים מהעררים, אפשר להקים על 200 דונם. ישתחררו 800 דונם, אפשר יהיה להקים על 800 דונם. אחרת נוצרת דינמיקה שאי אפשר לפתור אותה.

השר י. נאמן:

אני רוצה להסביר משהו, כי ניסיתי ללמוד את הבעיות האלה. ברור לי דבר אחד - יש שתי דרכים לטפל בעניין: אם באמת הולכים לפי הנוהלים הנוכחיים ורוצים, מצד שני, לקיים את מדיניות ממשלת ישראל, משרד המשפטים צריך להחזיק מנגנון פי עשר יותר גדול ואז כל הבדיקות היו עורכות שבוע. אם יש 100 עררים - ראיתי את העררים לגבי נריה - אפשר היה בשבוע אחד לבדוק את הכל ולראות האם יש מספיק דונמים כדי להקים שם, בכל זאת, והכל היה אז.

השר מ. ציפורי:

יש מספיק דונמים.

השר י. נאמן:

אתה יודע, עררים ישנם. אז אפשר היה ללכת בדרך זו, אילו באמת היינו מקיימים אז מנגנון גדול מאוד עם הרבה שופטים, הרבה בודקים. כל הדברים האלה היו נעשים במקביל, ואז המדיניות של ממשלת ישראל היתה

יכולה להתאים את עצמה לדבר הזה.

יש אופציה שניה, והיא, לשנות נוהלים וללכת

בגישה אחרת.

מר מ. דקל:

זה לא לשנות נוהלים, אלא להתאים את עצמנו למציאות. המציאות היא, שהדברים לא נבדקים.

השר י. נאמן:

ללכת בגישה שאומרת, שהועדה מחליטה, כפי שהיא היתה מחליטה בתל-אביב או במקום אחר, ואח"כ, אם יש שם בעיות, הבעיות הן בעיות של היזמים.

השר מ. ציפורי:

בשיכון לי יש חלקות קרקע עם ויכוח עליהן, אז לא בונים על החלקות האלה.

השר י. נאמן:

מדיניות הממשלה אומרת, כשאני נכנסתי לתפקידי היא כבר היתה, היא קיימת מזה 3 שנים, אינני יודע מתי בדיוק יצרו את הנוהלים, שיש ללכת רק על בטוח ולאחר שהכל בדוק.

מר י. דקל:

זו היתה החלטת ממשלה לאחר בג"צ אלון-מורה.

השר י. נאמן:

ואז הולכים בקו שאומר, שלמעשה, המקום היחידי בארץ שלגמרי בטוח לקנות בו אדמה זה ביהודה ושומרון, כי בכל מקום אחר הממשלה לא מחפה על הרוכש. רק פה, אם אתה רוכש קרקעות ויש אישור, סימן שהכל חלק.

אני מוכן היום, שנאשר את הישובים האלה ללא

התנאיות ונראה מה יהיה.

הח/57. בית"ר

הגבי ס. אלדור:

רגע, רגע, יש עוד נושא אחד שביקשתי לדון בו, בית"ר. יש בעיה קרקעית בבית"ר. זה נושא, שאיני יודעת איפה להעלות אותו. זו נקודה חשובה.

השר י. נאמן:

רבותי, במסגרת המעקב, מספר 2, ישנו הישוב בית"ר, אני מבין שיש בעיה דחופה. אני מבקש שסופי תציב אותה.

הגבי ס. אלדור:

יש בעיה דחופה. פשוט צריך, איך שהוא, לזרז את המנגנון הפועל. איני יודעת מי זה בדיוק במנגנון, לכן, פה, בוודאי, משהו יוכל לענות. מה שקרה, שיש שם יזם, שמפתח את אחד הגבעות. הוא גמר תכנון, הכל כבר הושלם, ואז הסתבר שישנה בעיה קרקעית. אלו קרקעות המדינה. אנו מנסים, באיזו שהיא דרך, לזרז את התהליך של בדיקת העררים וכו', אך הכל תקוע. למי צריך לפנות?

מר י. נהרי:

מי אמר לך שזה תקוע?

הגב' ס. אלדור:

יזם פרטי שרץ אחרינו.

מר י. נהרי:

הדר-בית"ר מהווה 3 שלוחות, ששייכות ל-3 כפרים

שונים - ודי פוקין, חוסן ונחלים.

מר מ. דקל:

סליחה, עם כל הכבוד לך אדוני, אתה לא מדייק.

אנו הוצאנו אישור להדר בית"ר, לתכנון שלוחה אחת של אלף דונם, כאשר נאמר ש-500 דונם, לא 3 שלוחות, אלא 500 דונם, יעמדו לרשות המבצע או היזם. סה"כ יש 3 שלוחות.

מר י. נהרי:

אנו התנינו את התכנון של הקבוצה של ג'ו רוזנברג

עם משרד השיכון. משרד השיכון תאם איתו את העבודה והציע להקצות לו את השטח המערבי ביותר.

הגב' ס. אלדור:

כי הוא נגיש ביותר, בגלל זה.

מר י. נהרי:

שם יש עכשיו עדרים חדשים ואנו מטפלים בזה.

הגבי' ס. אלדור:

אולי אפשר לזרז את הטיפול.

מר י. נהרי:

היום דיברנו. נעשה מאמץ מיוחד, נפנה לוועדת

ערים.

מר א. בראון:

אני רוצה להגיד משהו בנושא של בית"ר. לפי דעתי, יודקה התחיל טוב: נכון שיש 3 גבעות. נכון גם שהמערבית, של ואדי פוקין, הוקצתה לג'ו. למזלנו הרע, גם שם וגם בשלוחה המרכזית נתקעו עם ערים. הרבה מאוד ערים. זה בוודאי יקח זמן. לעומת זאת, דווקא על השלוחה המזרחית, שמבחינת השטח היא יפה מאוד, אין עליה ערים. כל הגבעות מתוכננות במשרד השיכון, אולי אפשר להתחיל משם. כי זה עלול לקחת הרבה זמן. היום, במצב שקיים היום, שהערים קיימים ויש בעיה עם שופטים, כשעוד מעט תתחיל חופשתם, זה עלול לקחת זמן. יש לנו שטח שלם, יפה, רכס יפה מאוד, שנקרא רכס נחליון. אולי אפשר להתחיל בקטע זה.

הגבי' ס. אלדור:

אתה צודק, שכולנו יחד סיכמנו, שהשטח המערבי, בגלל היותו הנגיש ביותר לתשתיות, כלומר, הזול ביותר לפיתוח, יתוכנן ע"י ג'ו רונזנברג. ג'ו רונזנברג שילם למתכנן, השקיע כסף בתכנון מפורט, שאנו לא עושים וגמר לתכנן את השטח המערבי. לעשות עכשיו "אחורה פנה" ולדרוש ממנו שיתכנן עכשיו את השטח המזרחי, זה סיפור של עוד חצי שנה מינימום. כאשר, בעצם כיוון שזה נמצא פה במסגרת ועדת מעקב, יש למצוא דרך לפתור את הבעיה. אמרת כי זה יקח זמן לבדוק ערים, לפעמים אפשר לעשות טיפול קצת יותר מזרז בנושא בדיקת ערים. המקרה הזה, נדמה לי, מצדיק את עצמו.

(מכאן רשמה ז.ת.)

(עד כאן רשמה ל.ד. - מכאן ז.ת.)

גבי ס. אלדור:

לפעמים אפשר לעשות טיפול קצת יותר מזורז בנושא של בדיקת עררים והמקרה הזה מצדיק את עצמו, כי היזם בהחלט פעל בהתאם אתנו. לנו אין להציע תכנון תחליפי. אצלנו זו תכנית מתאר מאד כללית.

מר א. בראון:

הצעתי לתכנן ביותר פרוט את הגבעה המזרחית. האיזור הוא איזור עירוני, המתוכנן מקדמת-דנא ע"י משרד הבינוי, כמו אפרת.

גבי ס. אלדור:

הרבה יותר קל לזרז את תהליכי הערר.

השר י. נאמן:

אני מציע שתהיינה לפנינו שתי הדרכים. האם אתם יכולים לתכנן גם את הגבעה המזרחית?

גבי ס. אלדור:

לא. גם מבחינת הביצוע, הרבה יותר זול יהיה להתחבר לחלק המערבי, כי יש שם תשתיות.

השר י. נאמן:

האם בעבודה שעשה היזם, שהשקיע בתכנון המפורט במערב, חסכתם כסף לתכנון לעתיד ובמקום זה אתם יכולים להוציא את הכסף במזרח?

גבי ס. אלדור:

זה סיפור מסובך ובודאי שיקח הרבה זמן לתכנן מחדש, כשבעצם התהליך הוא תהליך תקין וגם נכון יהיה לפתח ממערב. רק הבעיה היא הישיבות של השופטים. זהו תהליך ממוסד ואם אפשר לעשות, שהזרועות המטפלות בנושא יזרזו את הטיפול בעררים האלה על פני האחרים, יהיה טוב מאד.

סגן השר מ. דקל:

הבעיה של ביתר היא הרבה יותר מורכבת. יש שם היזם הפרטי, שכולנו מכירים אותו. נוסף לזה, יש 2-3 גרעינים, שיש מצדם לחץ עצום להתיישבות.

אנו אמורים לקיים השבוע פגישה בין כל הגורמים, במיוחד הגורמים המטפלים בקרקעות, יחד עם הגרעין. אני מציע, שנציגי משרד הבינוי יצטרפו לפגישה הזאת ובשבוע הבא נעביר דיווח, מהן האפשרויות בקשר לנושא זה.

השר י. נאמן:

הסיכום נראה לכם? אז נחכה.

הישיבה ננעלת

הת/47.

הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית
מיום ט' בניסן התשמ"ד (11.4.84) - התייחסויות מטעם
היועץ המשפטי לממשלה ויו"ר ההנהלה של ההסתדרות
הציונית העולמית

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות מוסר את
התייחסויותיהם של היועץ המשפטי לממשלה ושל יו"ר
ההנהלה הציונית של ההסתדרות הציונית העולמית
להודעתו בועדה של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות
היהודית מיום ט' בניסן התשמ"ד (11.4.84).

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי וי. נאמן.

הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות רשומה בפרוטוקול
המילולי של ישיבת הועדה מיום ט' בניסן התשמ"ד
(11.4.84). (התייחסויותיהם לענין של היועץ המשפטי
לממשלה ושל יו"ר ההנהלה הציונית העולמית נמצאים
במזכירות הממשלה).

הת/48.

סף המדבר

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. נאמן, מ. צפורי, מ. נסים;
וה"ה י. דקל, מ. דרובלס, א. בראון, מ. דקל
וי. פרבר.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/35 של הועדה
להתיישבות מיום ח' בניסן התשמ"ד (10.4.84) ובכפוף
לסעיף ג' (3) בהחלטה הנ"ל: - לאשר הקמתו בתאום עם
משרד המדע והפיתוח של "סף המדבר", מרכז שישמש לחקר
המדבר, לתיירות וסיירות מדברית.

מיקום המרכז בנ.צ.מ. 1913/1402, בבקעת יריחו -
ממזרח לארמונות החשמונאים.

הת/49.

הרחבה של יישובים אשר אושרו על-ידי הועדה להתיישבות
המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית:- הוספת
מינהל מקרקעי ישראל לרשימת הגופים המקצועיים
המאשרים

נציג מינהל מקרקעי ישראל פותח.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/40 של הועדה
להתיישבות מיום ט' בניסן התשמ"ד (11.4.84):-
להוסיף את מינהל מקרקעי ישראל לרשימת הגופים
המקצועיים המאשרים הרחבה של יישוב - כמפורט בהחלטה
הנ"ל.

הת/50.

קדומים:- פרויקט תיירות

המנהל הכללי של משרד התיירות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן;
וה"ה א. בראון, מ. דרובלס, ר. פרבר, מ. דקל,
י. מרגלית ור. חקלאי.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/14 של
הועדה להתיישבות מיום כ"ז בשבט התשמ"ד (31.1.84):-
להמליץ בפני משרד התיירות לקדם את התכנית של
הפרויקט התיירותי בקדומים, לרבות הקמת בית מלון.

הנ"ל - בהתחשב גם בתכנית להקמת קרית המדע באריאל
מחד, ולפיתוח מכללת יהודה ושומרון בקדומים, מאידך.

הת/51.

מגדלים: - איזרוח מאחז

ראש החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה י. דקל,
י. מרגלית ומ. דרובלס.

מ ח ל י ט י ס בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי
ההתיישבות, לאשר כדלקמן איזרוח מאחז מגדלים:-

א. מיקום היישוב: בנ.צ.מ. 1825/1665, 6 ק"מ
מערבית למעלה אפרים - סמוך לכביש חוצה שומרון.

ב. ייעוד: יישוב קהילתי.

ג. אוכלוסיה: היישוב מתוכנן ל- 100 משפחות;
בשלב א' ל- 40 משפחות.

ד. תעסוקה: באיזור התעשיה מעלה אפרים; שירותים
לתעשיה ביישוב.

ה. מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית
שומרון.

הת/52.

חכלילי (סינדס זיו):- הקמת יישוב קהילתי

ראש החטיבה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; וה"ה י. דקל,
מ. דרובלס וד. סתו.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות, לאשר כדלקמן הקמתו של היישוב הכלילי (סינדס-זיו):-

א. מיקום היישוב: בנ.צ.מ. 1575/1005 נמצא מדרום-מערב לפרברי חברון, סמוך למאחז הקיים.

ב. ייעוד: יישוב קהילתי.

ג. אוכלוסיה: מתוכנן ל- 250 משפחות; בשלב א' ל- 40 משפחות.

ד. תעסוקה: תעשיה ושירותים ביישוב ובאיזור.

ה. מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית דרום הר חברון ויקבל במסגרת זאת שירותים איזוריים.

ביצוע החלטות הועדה להתיישבות:- הודעתו של ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית.

הת/53.

ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית מוסר הודעה בענין ביצוע החלטות הועדה להתיישבות על-ידי החטיבה להתיישבות - במסגרת המגבלות התקציביות הקיימות.

(פרטי ההודעה הנ"ל רשומים בפרוטוקול המילולי של ישיבת הועדה, מהיום).

אתרים ליישובים במרחב המטרופוליטני של ירושלים - לגרעין "אדם" וגרעין "אביר יעקב".

הת/54.

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן; ה"ה י. מרגלית, א. בראון, מ. דרובלס, ר. חקלאי, מ. דקל והגב' ס. אלדור.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטות הועדה להתיישבות
מס. הת/27 מיום כ"ט באדר ב' התשמ"ד (2.4.84), מס.
הת/28 מיום ח' בניסן התשמ"ד (10.4.84) ומס. הת/45
מיום ט' בניסן התשמ"ד (11.4.84), לאשר כדלקמן,
במסגרת המרחב המטרופוליטני של ירושלים, הקמתם של
יישובים עירוניים באתרים ג'בע ועקב אשר בשלב
הביניים יהיו יישובים קהילתיים פתוחים:-

א. משרד הבינוי והשיכון יתכנן את האתרים הנ"ל
במסגרת תכנון מטרופוליטני כולל.

ב. במסגרת הנ"ל:-

(1 משרד הבינוי והשיכון יתכנן בדחיפות את אתר
עקב בשלב ראשון כיישוב קהילתי עבור גרעין
"אביר יעקב";

(2 החטיבה להתיישבות תפנה את המשאבים המיועדים
לגרעין "אדם" להקמת מוקד ראשון עבורו באתר
ג'בע.

הקצבות משרד המדע והפיתוח לחברות לפיתוח איזורי

הת/55.

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה ר. חקלאי
ות. גריזים.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. הת/12 של הועדה
להתיישבות מיום י"ב בטבת התשמ"ד (18.12.83), הועדה
רושמת לפנייה את הודעתו כדלקמן של שר המדע והפיתוח
בענין הקצבות של משרדו לחברות לפיתוח איזורי, בסך
14,800,000 שקל:-

א. רמת הגולן - 4,8 מיליון שקל

ב. חבל עזה - 2,5 מיליון שקל

ג. שומרון בנימין ויהודה - 7,5 מיליון שקל.

יערית ונריה: - הקמת יישובים חדשים

הת/56.

שר התקשורת פותח.

בדיון משתתפים: השרים מ. צפורי, י. נאמן;
ה"ה מ. דקל, א. בראון, א. בבאי וי. נהרי.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על הודעתו של ממלא-מקום
יושב-ראש הועדה להתיישבות אשר סוכמה עם שר המשפטים
ופורטה בהחלטה מס. הת/37 מיום ט' בניסן התשמ"ד
(11.4.84) של הועדה: לאשר הקמתם ביוזמה פרטית של
היישובים יערית ונריה.

שר המשפטים הודיע כי יערער על ההחלטה הנ"ל -
למשלה.

ב י ת " ר

הת/57.

נציגת משרד הבינוי והשיכון פותחת.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה י. נהרי,
א. בראון, מ. דקל והגב' ס. אלדור.

מ ח ל י ט י ם סגן שר החקלאות לענייני התיישבות
ידווח לוועדה להתיישבות בעניין בית"ר - לאחר שיפגש עם
כל הגורמים הנוגעים בדבר, לרבות נציגי משרד הבינוי
והשיכון.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת